Reçu le 2 Mai 1949

INDOCHINE FRANÇAISE
RÉGIE DU DÉPÔT LÉGAL

ព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជា

មន្ទីរស្ដីការ ក្រសួងសិក្សាធិការ

ទស្សនាវដ្ដី

សម្រាប់

គ្រូបង្រៀន

ឆ្នាំទី ១ លេខ ១

Septembre

ខែកញ្ញា ព. ស. ២៤៩២

ឆ្នាំសិក្សា ១៩៤៩-១៩៥០

ព្រះរាជអាណាចក្រ កម្ពុជា

មន្ទីរស្ដីការ ក្រសួងសិក្សាធិការ

ទស្សនាវដ្ដី

សម្រាប់

គ្រូបង្រៀន

បញ្ជីរឿង

	ទំព័រ
វេយ្យាករណ៍	៥
ឧត្ដមដ្ឋាន	៧
មជ្ឈិមដ្ឋានទី ២	១១
— — ទី ១	១២
អាទិកដ្ឋានបង្រៀនពាក្យ - ភាសា	១៣
បរិវច្ឆណដ្ឋាន	១៩
មជ្ឈិមដ្ឋានទី ១ នព្វន្ត	២៣
— — ១ ធរណីមាណសាស្ត្រ	២៦
— — ២ រង្វាស់រង្វាល់	២៩
អាទិកដ្ឋាន - នព្វន្ត	៣១
បរិវច្ឆណដ្ឋាន - រង្វាស់រង្វាល់	៣៥
កុមារដ្ឋាន - នព្វន្ត	៣៩
— — រង្វាស់រង្វាល់	៤៣
អាទិកដ្ឋាន - វត្ថុស្វាធ្យាយន៍	៤៥
បរិវច្ឆណដ្ឋាន - វត្ថុស្វាធ្យាយន៍	៤៩
លោកនីតិ	៥៣
មេសូត្ររត់មាត់ (គ្រប់ថ្នាក់)	៥៧

ពាក្យសរសេរត្រឹមត្រូវ

ថ្ងៃអាទិត្យ –	ពិនិត្យ –	មិនគិត
ត្រួតត្រា –	ខណ្ឌផ្ទីរ –	ព័ទ្ធវិណ្ឌ
លេបឡើង –	លិបបាត់ –	ពិបាក
ក្ដារឆ្នួន –	ក្ដារខៀន –	ពន្យល់
បំនួន –	បំឬងំពោះ –	រណារអារ
បុណ្យ –	ម៉ែត្របត់ –	ផ្លាស់ប្ដូរ
បាតក្រោម –	ប្រយ័ត្ន –	តុ ទូ
ទុំព័រ –	នព្វន្ត –	សក់ជុះ
ដុសលាង –	លលាដ៍ក្បាល –	រលាបំណាង
ភ្ញើញភ្ញិត –	ភ្ជល់ភ្ជាប់គ្នា –	ភ្ជួរស្រែ
ភុំបិណ្ឌ –	ព្យួរសំពាយ –	ព្យាយាម
សម្បូណ៌សម្បត្តិ –	ទ្រព្យធន –	ផ្ដុំគ្នា
ឆ្អឹងរឹង ។		

វេយ្យាករណ៍

២ ក្នុងវិធីអក្ខរៈ អ្នកសិក្សាត្រូវរៀនឲ្យស្គាល់ច្បាស់ស្រៈនិងព្យញ្ជនៈ ព្រោះអក្ខរៈទាំងពីរយ៉ាងនេះជាប្រធាននៃវេយ្យាករណ៍ ។ ស្រៈមានពីរយ៉ាង គឺស្រៈពេញ និងស្រៈនិស្ស័យ ។ ស្រៈពេញទាំងឡាយ គឺ អ អា ឥ ឦ ឧ ឩ ឪ ឫ ឬ ឭ ឮ ឯ ឰ ឱ ឳ (១៥ តួ) ។ ស្រៈនិស្ស័យទាំងឡាយ គឺ ា ិ ី ឹ ឺ ុ ូ ួ ើ ឿ ៀ េ ែ ៃ ោ ៅ ុំ ំ ាំ ះ (២១ តួ) ។ ព្យញ្ជនៈទាំងឡាយ គឺ ក ខ គ ឃ ង ច ឆ ជ ឈ ញ ដ ឋ ឌ ឍ ណ ត ថ ទ ធ ន ប ផ ព ភ ម យ រ ល វ ស ហ ឡ អំ(ំ) (៣៣ តួ)

សេចក្ដីចំណាំ — អក្សរ ឮ គឺតួ ព និងជើងធ ។ ជើង ត តូចវែល; ជើង ធ តូចតែ ១ ជំហៀង ។ ជើង ព បើផ្ញើនឹងអក្សរដទៃ ត្រូវដាក់តួ ព ខ្លួនឯង តែបើតួ ព តម្រួតខ្លួនឯង ត្រូវដាក់ជើងវ។

២ គេហៅស្រៈពេញ ព្រោះស្រៈទាំងនោះប្រើដូចតួព្យញ្ជនៈ ។ ស្រៈពេញត្រូវចងចាំហ្មត់ចត់ ព្រោះស្រៈទាំងនោះផ្លាស់រូបជាស្រៈនិស្ស័យ ដែលនាំឲ្យអ្នកសិក្សាងឿងឆ្ងល់រឿយ ៗ ក្នុងបទសមាស (សៈម៉ាស់) ដោយពាក្យដើមនិងពាក្យផ្សំគ្នាជាសមាសរួចហើយសរសេរផ្សេងគ្នា ឧបមាដូចពាក្យ “ឧបករណ៍” ផ្សំជាបទសមាសជាមួយនឹងពាក្យ “យុទ្ធ” ផ្លាស់ទៅជា “យុទ្ធោបករណ៍”; ផ្សំនឹងពាក្យ “នេសាទ” ផ្លាស់ជា “នេសាទោបករណ៍” ។ ពាក្យ=ភូមិន្ទ, សត្តាហ, លោកេស្វរ, លោកុត្តរ, បរមាភិសេក, គុណោបការ, យោធាធិបតី, ប្រជានុគ្រោះ..... សឹងជាពាក្យសមាសអំពីស្រៈពេញ ។

ស្រៈនិស្ស័យជាអក្ខរ អាស្រ័យនឹងតួព្យញ្ជនៈ នោះអ្នកសិក្សាប្រើជារឿយ ៗ តាមអធ្យាស្រ័យនៃខ្លួន ក្នុងពាក្យកើតពីស្រៈ ិ ី ឹ ឺ ។ និងប្រើដូច្នោះមិនមានការប្រសើរក្នុងភាសារបស់ជាតិឡើយ ។ បើពាក្យដែលយើងពុំសូវដែលប្រើញឹកញាប់ យើងត្រូវពិគ្រោះនឹងវចនានុក្រម ។ ស្រៈ ិ និង ី ក្នុងពាក្យដែលខ្ចីពីបាលី ឬ សំស្ក្រឹតឲ្យន័យខុសគ្នាស្រឡះ ។ ក្នុងពាក្យខ្មែរ ក៏មានទំនាស់អាន និងទំនាស់ធម្មជាតិរបស់ពាក្យដែរ ឧបមាដូចពាក្យ ពិត ពីត មិន មីន មឹន មឹត ពឹត.....។ ពាក្យកើតពីស្រៈ ឹ ប្រើជាដាច់ស្រេចនូវពាក្យដែលមានអក្សរ “គ” ជាប្រកប និងពាក្យក្លាយចេញពី “ឫ” ដូចពាក្យ “ម្រឹគ” ក្លាយពី ម្ឫគ; ព្រឹក្ស ក្លាយពី វ្ឫក្ស; គ្រឹត្យ ក្លាយពី ក្ឫត្យ..... ។ មានពាក្យខ្មែរសុទ្ធកើតពីស្រៈ ឹ ហើយមានអក្សរដទៃពី “គ” ជាប្រកប ដូចពាក្យ ដឹក, ខឹក, ទឹក, ព្រលឹម, សឹត..... នោះយើងត្រូវពិគ្រោះសំឡេងស្រៈ ។

ព្យញ្ជនៈចែកជា ៥ វគ្គ និងអវគ្គ ១ ។ វគ្គនិមួយ ៗ មានអក្សរ ៥ តួ ឯ-អវគ្គមានអក្សរ ៨ តួ ។ អក្សរនៅដើមវគ្គ ប្រើជាតួប្រកបនូវពាក្យខ្មែរ លើកតែអក្សរដើមវគ្គទី ៣; អក្សរនៅចន្លោះដើមនិងចុងវគ្គ ប្រើនូវពាក្យដែលមកពីបាលី ឬ ពីសំស្ក្រឹត; អក្សរនៅចុងវគ្គនិងអក្សរសេសវគ្គ ប្រើបានជាតួប្រ-កបនូវពាក្យខ្មែរ, បាលី ឬ សំស្ក្រឹត ។ មានពាក្យបាលីប្រើខ្លះនិងពាក្យខ្មែរខ្លះដែរ តែមានចំនួនតិចណាស់ ដូចពាក្យ ឋបិឋ, ធុំឋ, ឈូឋ,..... ។ វគ្គឲ្យជនិតតួអក្សរដែលចែកនៅជាដៅពាក្យ ឬ នាមកិត, កិរិយាកិត, ឬ ហៅកិតៈក៏បាន ។ ពាក្យដែលកើតឡើងពីអក្សរគ្មានតួពុំដែលមាននាមកិត កិរិយាកិតឡើយ ។ អក្សរនៅចុងវគ្គ និងអក្សរសេសវគ្គ សុទ្ធជាអក្សរពាលគឺគ្មានតួទាំងអស់ ។

វគ្គឲ្យជនិតពាក្យត្រូវតែប្រែត ។ ខ្នងតប្រែតព្យាង្គត្រូវធ្វើតាមលំដាប់អក្សរក្នុងវគ្គ ។ ពាក្យតប្រែតក្នុងអក្សរសេសវគ្គពុំមានលំដាប់អក្សរឡើយ គេគ្រាន់តែជនិតជាព្យាង្គទាំងពីរនោះ បើញែកចេញដោយខ្លួន ព្យាង្គមួយ ៗ គ្មានសេចក្តីប្រែ ។

វគ្គឲ្យជនិតសព្ទបម្រើអក្សរ មានចំនួនប៉ុន្មានក្នុងវគ្គជាអឃោសៈ ឬ ជាឃោសៈ គឺនិងឲ្យជនិតនូវអក្សរចុងវគ្គនិងអក្សរសេសវគ្គជាទុំសព្ទ; អក្សរ "ប" ជាត្រៃសព្ទ; អក្សរក្រៅពីនោះជាឯកសព្ទ; អក្សរ "ឲ្យ" ជាឯកសព្ទដែរ ប៉ុន្តែផ្លាស់ប្តូរនិង "ល" ជារឿយ ៗ ។

ពាក្យសួរ.— ១– វេយ្យាករណ៍ជាវិធីមានប្រយោជន៍ដើម្បីអ្វី ? (និយាយត្រឹមត្រូវ, សរសេរត្រឹមត្រូវ) ។ ២.— អក្ខរៈ ឬ អក្សរមានប៉ុន្មានយ៉ាង ? (ស្រៈនឹងព្យញ្ជនៈ) ។ ៣.— ស្រៈមានប៉ុន្មានយ៉ាង ? (ស្រៈពេញនឹងស្រៈនិស្ស័យ) ។ ៤.— ព្រោះអ្វីបានជាគេហៅស្រៈពេញ ?— ស្រៈនិស្ស័យ ? ។ ៥.— ស្រៈទាំងពីរយ៉ាងអាស្រ័យគ្នាដូចម្ដេច ? ក្នុងបទអ្វី ? (សមាស) ។ ៦.— ចូរសូត្រតួព្យញ្ជនៈ ។ ៧.— ព្យញ្ជនៈមានប៉ុន្មានពួក ?— ពួកមួយៗ មានអក្សរប៉ុន្មាន ?— អក្សរអ្វីខ្លះដែលគ្មានពួក ? ៨.— វគ្គមានប្រយោជន៍ដូចម្ដេច ? ។ ៩.— អក្សរអ្វីខ្លះជាឃោសៈ ជាអឃោសៈ, ជាឯកសព្ទ, ជាទ្វិសព្ទ, ជាត្រៃសព្ទ ? ។ ១០.— សម្លេងអក្សរជាអឃោសៈក្ដី ជាឃោសៈក្ដី មានប្រយោជន៍ដូចម្ដេច ? (អានពាក្យ), ផ្ញើជើង ឬ ព្យញ្ជនៈផ្សំ ដូចអានថា: ទស្សនា (ទស្សណា) ធរណី (ធរនី) ; ស្វ (ស្វ៉) ធ្វ (ធ-វ) ។

ឧត្តមដ្ឋាន

រៀនមើល-សរសេរតាមសូត្រ

សេចក្ដីខុសឆ្គងបន្តិចបន្តួច

ចូរយើងកុំមើលងាយសេចក្ដីខុសឆ្គងបន្តិចបន្តួច ។ កំហុសនោះមិនជាអំពើឆ្គាំឆ្គង ដែលយូរទៅមិនអាចធ្វើឲ្យវិនាសឡើយ ។ ប្រេះបាក់របូតដល់ចុងដែក ដែលជ្រលក់ទឹកក្រឡៃយ៉ាងបំណាប់ ។ ខ្យងសោកបានធ្វើឲ្យប្រទេសហុល្លង់មានភ័យម្ដងហើយ ដោយ

បោះធ្លុះបន្ទាយទឹក ដែលជាការមាំបំផុតក្នុងលោក ។ សេចក្ដីផ្គាំផ្គងសឹងជាដើមអាទ៍នៃកំហុសឯរាប ។ អំពើពុតពាលនោះឯងដែរ ក៏ជាកូននៃសេចក្ដីផ្គាំផ្គង ។ បំណុបខ្មៅតូចកើតលើធ្មេញមួយ វាមិនធ្វើទុក្ខអ្វីទេ តែបើអ្នកមិនឲ្យពេទ្យមើល ធ្មេញអ្នកនឹងខូចទាំងមូលពុំលែង ហើយបើអ្នកមិនឲ្យដកយកចេញ ធ្មេញឯទៀតនឹងខូចតាមគ្នាទាំងអស់ ។ សេចក្ដីឆ្មើងក្លាយទៅជាអំពើផ្គាំផ្គង ។ អំពើផ្គាំផ្គងនោះមិនតូចតាចណាស់ទេ ព្រោះអំពើនោះលាក់ទុកកំហុស ។ កាលណាអ្នកធ្វើខុសអ្វីមួយ ហើយអ្នកមិនហ៊ានប្រាប់គេនោះតើនរណាលាក់ទុក គឺសេចក្ដីឆ្មើងនោះឯង ។ កុំហាក់ថាបុត្រជិតជិតរបស់ក្ដីឆ្មើង តែក្ដីឆ្មើងនោះពុំមែនមានតែកូនមួយប៉ុណ្ណោះឡើយ ។ តាមដោយពិចារណា ខ្ញុំឃើញមានកូនពីរអាក្រក់ដូចគ្នា គឺឥស្សាមួយ នឹងឈ្នានិសមួយ ទាំងពីរនេះកើតទៅជាគំនុំគុំគួនដែលជាមេនៃគរុទោស ។

ចូរអ្នកមានអធ្យាស្រ័យដល់កំហុសបន្តិចបន្តួចរបស់មិត្តសំឡាញ់អ្នក បើអ្នករំពឹងពុំបានតែកំហុសចំពោះខ្លួនអ្នកវិញ ចូរអ្នកប្រឹងជំនះលុះតែឈ្នះ ។

ពាក្យពន្យល់. – ផ្តាំផ្គង = មិនប្រព្រឹត្តកិច្ចប្រតិបត្តិតូចតាច ដូចជាពុំបានបើកមុកនឹងគ្រូជាដើម ។ – ប្រេះ = គឺ ស្នាមដែលកើតលើដែក ។ – ឆ្មើង = គឺ សេចក្តីមើលងាយថាគេទាបជាងខ្លួន គឺខ្វះការគោរពតាមសភាវៈខ្ពស់ទាប ។ – ឥស្សា = ចិត្តខ្ញាញ់នឹងឃើញគេខ្ពស់លើសខ្លួន ។ – ឈ្លានិស = សេចក្តីប្រឹងប្រែងធ្វើឲ្យគេវិនាសទៅ ។ – គរុទោស = ទោសធ្ងន់ គឺ ឧក្រិដ្ឋ; មជ្ឈិមទោស = ទោសយ៉ាងកណ្តាល, លហុទោស = ទោសល្មើស បន្តិចបន្តួច ។ ទោសលោកសង្ឃហៅអាបត្តិ

ជម្សានក្នុងបទវេយ្យាករណ៍. – សូមមើលជម្សានក្នុងថ្នាក់មធ្យមជាន់ទី ១ ទី ២ រួចបង្រៀនសិស្សការផ្លាស់ប្តូរស្រៈពេញតួ ជាស្រៈនិស្ស័យក្នុងបទសមាស ដូចពាក្យ = លោកុត្តរ = លោក នឹង ឧត្តរ (លោក + ឧត្តរ = លោកុត្តរ) ។

ចេតិយភ្នំពេញ

៦ ទស្សនាអំពីចម្ងាយមកទីក្រុងភ្នំពេញ យើងឃើញស្តូបមួយខ្ពស់ផុតទីព្រឹក្សា នឹងគេហដ្ឋានទាំងឡាយ ។ សញ្ញាញាំងយើងឲ្យដឹងថាហ្នឹងហើយជាក្រុងភ្នំពេញ ។ សេចក្តីទុក្ខម្នេញក្នុងដំណើរក៏រសាយ បង្កើតសេចក្តីរីករាយចង់តែស្ទុះរូតឲ្យដល់ឆាប់ ។

ព្រះចេតិយរាងស្តុកស្តម្ភ ទំហំសមនឹងកំពស់ប្រហែល ៣០ ម៉ែត្រ ដោយប្រមាណ ។ តួអង្គទំហំភ្នំភាយគាយស្រួលជាទ្រង់ផ្កាត្រកួន គង់លើបល្ល័ង្កតាំងជាទ្រនាប់ខ្សាប់បីជាន់ ដ៏មានជ្រុងសរពើរស្ទូត្រ

ទំសង្កត់លើភ្នំតូចមួយ ។ ពីលើអង្គ កំពូលដោលទៅលើរៀវស្រួល ស្រួចទាល់ដាច់ របនាជាក្បាច់រូតកន្ធូតបំផុតនឹងត្រយ៉ូងបេកធ្វើនឹង ឈើតាត្រាវ ។ តាំងពីតាទូតល្អួតលារហូតដល់មកឃើង ស្តូប នេះនៅតែឈរខ្ពស់ត្រដែត ដ៏មានទំហំធំសម្បើមមានឫទ្ធានុភាព គ្រប់ទីក្រុងភ្នំពេញ ។ ដោយទំនាយនៃស្រុកនឹងបានស្តូបនេះ ជា មង្គលអ្វីមួយ បណ្ដាលឲ្យរាជការរៀបតុបតែងក្នុងរាជ្យព្រះបាទ នរោត្តមព្រមនឹងក្នុងសម័យលោកអធិបតិរាជការប្រូតិតុរាត់នាមហៅ ឋាវ៉ែរណ៍វីលយកស្ត្រីខ្មែរម្នាក់ឈ្មោះរឿងជាភរិយា ។ ព្រះវិហារ កសាងឡើងដោយអិដ្ឋគ្រឿងឈើប្រក់ក្បឿង មានជណ្ដើរកាប់របនា របនាគជាប្រកាន់ដៃ តាមរបៀបអង្គរ មានមាគ៌ាច័ទ្ធវិលវណ្ឌដល់ កំពូលភ្នំ នឹងសួនច្បារនវរុក្ខជាតិនានា មានទ្រុងចញ្ចឹមសត្វព្រៃ គឺបក្សាបក្សីនូវឱរង្គសត្វម្រឹគាម្រឹគី ព្រះវិហារនឹងសួនច្បារសឹងជា បរិវាលំអព្រះស្តូបភ្នំពេញដ៏ជាគោលបារិក តែងបង្កើតសិរីសួស្តី មង្គលដល់ស្រុកខ្មែរនេះឯង ។

ពាក្យពន្យល់.— ទស្សនា = អានថា ទស្សណា = គឺការឃើញ — ស្តូប= ទីកំនត់ធ្វើដោយអិដ្ឋឬថ្ម សំរាប់បញ្ចុះធាតុ, បាលី ហៅ សថូប ឬថូប ។ ចេតិយ = អានថា ចេដីយ ទីគោរព ។ គេហដ្ឋាន = ផ្ទះនានា ។— ម្រឹគា = សត្វជើងបួន ; ម្រឹគី = ញី ។

មជ្ឈិមដ្ឋានទី ២

រៀនមើល-សរសេរតាមសូត្រ

ឆ្មាស្រុកនឹងចាបពួក

រឿងសម្រាំងទំព័រ ១៧៧

ពាក្យពន្យល់.— និរន្តរ = អានថា និរន់ត គឺជានិច្ច ។

ពាក្យសួរ— រឿងនេះបានគតិដូចដំណើរអ្វី ? (ដំណើរដូចអ្នករាជការដែលស្លូតប្រាក់រាជការ ព្រោះធ្លាប់ចាយលេងសើច លុះទាល់ក៏កើតចិត្តអាក្រក់ឡើង ។ ១ ទៀតជាជម្រួញថាអ្វីៗជាសត្រូវកុំឲ្យទុកចិត្តពេក) ។

ជម្រួញក្នុងបទវេយ្យាករណ៍. — សូមមើលពាក្យជម្រួញក្នុងថ្នាក់មជ្ឈិមដ្ឋានទី ១ ហើយសូមប្រាប់សិស្ស អំពីប្រយោជន៍វគ្គដូចម្ដេច, សម្លេងអក្សរប្រយោជន៍ដូចម្ដេច, សិថិលនឹងធនិតប្រយោជន៍ដូចម្ដេច ។

ស្រីពីរនាក់ដណ្ដើមកូនគ្នា

រឿងសម្រាំង ទំព័រ ១៤៩

ពាក្យសួរ — អ្នកយល់ឃើញនូវសេចក្ដីវិនិច្ឆ័យព្រះរាជាដូច ម្ដេច ?— សេចក្ដីត្រង់ណាដែលជាផ្លូវសុចរិត ?

សេចក្ដីបំណាំ.— ស្ត្រីកូនស្លាប់ (តាម) ព្រះស្ដេងលែងកូន (តាម)

មធ្យមដ្ឋានទី ១

រៀនមើល-សរសេរតាមសូត្រ

ពិគ្រោះរោគ

គ្រូពេទ្យផ្ទៀងស្ដាប់សូរដើមទ្រូង ស្ទាបខ្នងពិនិត្យមើលតាង ម៉ាត់ ដោយប្រុងប្រយ័ត្ន នោះម្ដងៗ គ្រូពេទ្យងក់ក្បាលដូចជាសង្កេតឃើញត្រូវគំនិតដែលគ្រូពេទ្យបានយល់ ។ លុះពិនិត្យរួចហើយ គ្រូពេទ្យគ្របនាងម៉ាត់ ទាញខ្នើយតំរង់នៅក្រោមក្បាលដោយដៃស្ទាត់ជំនាញនឹងថ្នាក់ថ្នម រួចហែកក្រដាសសមួយសន្លឹកពីក្នុងកញ្ចប់ក៏កត់ពុំមានល្អៀងសេចក្ដីបង្គាប់ បញ្ញត្តិឲ្យនៅស្ងៀមឲ្យយកកម្លាំងនឹងឲ្យៗបំណីដែលល្អបរិភោគ ។

ពាក្យសួរ — នឹងពិនិត្យរោគ គ្រូពេទ្យធ្វើដូចម្ដេច? ពិនិត្យរួចហើយ គ្រូពេទ្យធ្វើអ្វីទៀត? អ្នកស្គាល់ថ្នាំអ្វី ដែលរំងាប់គ្រុន, រំងាប់ឈឺក្បាល? — គេត្រូវតមកុំស៊ីផឹកអ្វីក្នុងសម័យមានរោគអសន្ន? បេស្ដ, ចុះក្អួត, អុតជាធម្មីដូចម្ដេច?

ជម្រាបនក្នុងបទវេយ្យាករណ៍.— នៅថ្នាក់នេះ សូមលោកគ្រូបង្ហាត់ឃាំងម៉ាំមួន = ស្រៈ, ព្យញ្ជនៈ; ស្រៈនិស្ស័យ ទាំងអាន ទាំងសរសេរ, ស្រៈពេញតួ ឬស្រៈពេញ; ព្យញ្ជនៈ ត្រូវឲ្យចេះស្គាល់រូបអក្សរ រួចត្រូវដឹងវគ្គ សេសវគ្គ; ពួកអក្សរឃោសៈ នឹងពួកអឃោសៈ សិថិល ធនិត ព្រោះការចាំក្នុងព្យញ្ជនៈសឹងជាប្រធាននៃបទវេយ្យាករណ៍ខ្មែរ ។

អាទិកដ្ឋាន

បង្រៀនពាក្យនិងភាសា

ពាក្យនិងភាសា គឺជាវិជ្ជាមួយយ៉ាងវិសេស ដែលបំបែកទៅវិជ្ជាឯទៀត ដូចជាវិជ្ជាបង្រៀនមើល-សរសេរតាមសូត្រ ។ល។ ឯបង្រៀនពាក្យមុនដំបូង ត្រូវបង្រៀនពាក្យណាដែលងាយៗសិន រួចសឹមបង្រៀនពាក្យពិបាកជាខាងក្រោយ ។

បើបង្រៀន នាម ត្រូវឲ្យមានរបស់ដែលជា នាម មកបង្ហាញ-ពន្យល់ បើគ្មានរបស់នោះទេ ត្រូវគូររូបបង្ហាញសិស្ស បើមានរូបស្រាប់ឲ្យបន្ទុះបង្ហាញផង ។ បង្រៀន គុណនាម ត្រូវប្រៀបប្រដូចរបស់នោះឲ្យឃើញថា តូចធំ វែងខ្លី សខ្មៅ ល្អអាក្រក់ ។ល។ បង្រៀន កិរិយាសព្ទ គឺត្រូវឲ្យសិស្សធ្វើទំនងតាមកិរិយារបស់នោះ គឺដូចជាបង្គាប់សិស្ស ឲ្យក្រោក ឲ្យដើរ ឲ្យឈរ ឲ្យជូត ឲ្យចិត ។

អាទិត្យទី ១ – បង្រៀនពាក្យ

១ – អំពីសាលារៀន

នាម .– ឆ្នាំសិក្សា ពេលចូលរៀន ពេលសំរាក សាលាសិក្សាវត្ត សាលាបឋមវិជ្ជានៅភូមិ សាលាបំពេញវិជ្ជា សាលាឧត្តមវិជ្ជា សញ្ញាប័ត្រ ។

គុណនាម – ថ្មី ចាស់ យូរ ឆាប់ ជិត ឆ្ងាយ ឧស្សាហ៍ ខ្ជិល ។

កិរិយាសព្ទ.– សុំចុះឈ្មោះ ចូលរៀន រៀនបំពេញវិជ្ជា ឈប់សំរាក ឈប់រៀន ឡើងថ្នាក់ ប្រឡង បានសញ្ញាប័ត្រ ។

របៀបបង្រៀនពាក្យនិងភាសា

១– ត្រូវសរសេរពាក្យនៅក្ដារខៀនម្ដងមួយៗ តាមសេចក្ដីសួរចោទ ហើយពន្យល់ឲ្យច្បាស់លាស់ កែសំដីសិស្សឲ្យនិយាយឲ្យច្បាស់ ។

ត្រូវមើលពាក្យមុន រួចសុំឲ្យសិស្សមើល ប្រែនគ្នាទៅ ។

សួរសាពាក្យនេះឡើងវិញ ក្រែងសិស្សមិនយល់ច្បាស់ប្រាកដ ។

ឲ្យសិស្សចម្លងពាក្យនេះដាក់ក្នុងសៀវភៅ ។

ហាត់ភាសា.– ក្នុងមួយឆ្នាំសិក្សា កូនសិស្សរៀនប៉ុន្មានខែ? ឈប់សំរាកប៉ុន្មានខែ? នៅពេលណាដែលគេចូលរៀនជាថ្មី? សាលាដែលអ្នករៀនឈ្មោះសាលាអ្វី? (សាលាសិក្សាវត្ត ឬសាលាបឋមវិជ្ជាទៅក្នុងភូមិ ។ល។)

កូនសិស្សត្រូវធ្វើដូចម្ដេចឲ្យបានឡើងថ្នាក់ – ឲ្យបានប្រឡងជាប់ទេ? ។

ហាត់សរសេរ.– ឲ្យតែងសេចក្ដីខ្លីៗ ជាឃ្លា ឬឲ្យសិស្សបំពេញសេចក្ដីទៅក្នុងចន្លោះពងត្រី ដូចគំរូខាងក្រោមនេះ ក្នុងមួយឆ្នាំសិក្សា. .. (កូនសិស្ស) មករៀន... ....(៩ ខែ) ឈប់សំរាក......(៣ ខែ) ។ ខ្ញុំរៀននៅសាលា.......(សិក្សាវត្ត ឬបឋមវិជ្ជាទៅក្នុងភូមិ ។ល។) ។ ខ្ញុំត្រូវ....... (ខំស្វាហាប់រៀនសូត្រ) ដើម្បីឲ្យបានឡើងថ្នាក់ ឬប្រឡងជាប់នៅ....... (ពេលដាច់ឆ្នាំ) ។

២– កូនសិស្សឧស្សាហ៍រៀនសូត្រ

សៀវភៅវិជ្ជាខេមរភាសាបរិច្ឆេណដ្ឋាន ទំព័រ ២៥ មេរៀនទី ១៧ សូមកែពាក្យខ្លះក្នុងមេរៀននេះ – គឹត = ត្រូវសរសេរជា គិត មឹន = ជាមិន ។ ត្រិម = ជាត្រឹម ។

នាម.– សេចក្ដីព្យាយាម ប្រាជ្ញា ចំណេះវិជ្ជា គ្រូឈ្មោះ ស្មាគី នាម៉ឺន ក្សត្រ អ្នកមាន អ្នកក្រលំបាក មនុស្សចេះដឹង មនុស្សល្ងង់ខ្លៅ កូនសិស្សខ្ជិល ឧស្សាហ៍ ។

គុណនាម.– ចេះដឹង ល្ងង់ខ្លៅ ខ្ជិល ឧស្សាហ៍ ចំរើន អាប់ឱន ក្រលំបាក ទាបថោក ។

កិរិយាសព្ទ.– យកចិត្តទុកដាក់ ប្រុងប្រយ័ត្ន ស្ដាប់បង្គាប់ គោរព ធ្វើនាម៉ឺន រកស៊ី យកតំរាប់តាម ។

ហាត់ភាសា.– អ្នកត្រូវធ្វើដូចម្ដេចឲ្យបានចេះដឹង? អ្នកស្រឡាញ់ចំណេះវិជ្ជាឬទេ? ហេតុអ្វី? មនុស្សចេះដឹងយ៉ាងដូចម្ដេច? ចុះមនុស្សល្ងង់ខ្លៅយ៉ាងណាវិញ? ដល់អ្នកធំឡើងអ្នកចង់ធ្វើអ្វី? (ចង់ធ្វើនាម៉ឺនឬរកស៊ី) ។ ហេតុអ្វី? ។

បើមេរៀននេះមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ សូមលោកគ្រូបង្រៀនជ្រើសរើសសេចក្ដីឯទៀតយកមកបង្រៀន ពាក្យ ហាត់ភាសា-ការហាត់សរសេរ ថែមទៀតចុះ តែសេចក្ដីនោះឲ្យត្រូវគ្នាទៅលើ "សាលារៀន-កូនសិស្ស-ប្រដាប់ប្រដារបស់សិស្ស" តាមកំណត់ចែកវិជ្ជាបង្រៀនក្នុងខែទី១ ។

បង្រៀនមើល

១ — ពីព្រោះអ្វីបានជាខ្ញុំទៅសាលារៀន សៀវភៅ វិជ្ជាខេមរភាសា បវេច្ចណដ្ឋាន ទំព័រ ៤ មេរៀនទី ៣ ។ ពន្យល់ពាក្យពិបាក — មិត្តសំឡាញ់ ពតិមាន ផលព្រះធរណី ខ្ទុនាទ លុះ ដោយគន្ធធម៌ ។

២ — សេចក្ដីព្យាយាមនិងបានសំរេចដូចប្រាថ្នា សៀវភៅ វិជ្ជាខេមរភាសា បដិញ្ញាណដ្ឋាន ទំព័រ ៨២ មេរៀនទី ៥៥ ។ ពន្យល់ពាក្យពិបាក — សញ្ញាប័ត្រឧត្ដមវិជ្ជា- សា ាក បឋមវិជ្ជា បាក់ឌុប ខ្ទរ ផុតបំភ្លឺរៀន សេចក្ដីព្យាយាម ។

របៀបបង្រៀនមើល

១ — ឲ្យបម្លងសូត្រនេះមុនម៉ោងនៅក្ដារខៀនបញ្ឈរ ដោយអក្សរផ្ចិតផ្ចង់ បើជាសិស្សនោះគ្មានសៀវភៅគ្រប់គ្រាន់ទេ ។

គ្រូត្រូវមើលសូត្រនេះមុនឲ្យសិស្សស្ដាប់ ថាមួយ ៗ ឲ្យច្បាស់ ៗ ពាក្យ ឬ តួអក្សរ ។

គ្រូមើលសូត្រនេះឲ្យសិស្សមើលតាម ពីរឬបីនាក់ម្ដង ឬឲ្យមើលព្រមគ្នាទាំងអស់ក៏បាន រួចបង្គាប់ឲ្យសិស្សម្នាក់មើល ឲ្យថាខ្យល់អក្សរឲ្យត្រឹមត្រូវ ។

ពន្យល់ពាក្យពិបាកដែលមាននៅក្នុងសូត្រ ។

ឲ្យហៅសិស្សផ្លាស់គ្នាមកមើលសូត្រនេះ កុំឲ្យហៅសិស្សរៀងគ្នាតាមតុ។ ត្រូវរកពាក្យសំដីណាដែលសិស្សថាមិនច្បាស់ ។

សរសេរតាមសូត្រ

សូមលោកគ្រូជ្រើសរើសសេចក្តីណា ដែលបានបង្រៀន ក្នុងបង្រៀនពាក្យ ហាត់ភាសា-បង្រៀនមើល យកមកបង្រៀនដាក់អក្សរត្រឹមត្រូវផងចុះ តែមិនត្រូវយកពាក្យពិបាកណាមួយដែលសិស្សមិនទាន់បានឃើញ បានស្គាល់ មកឲ្យសរសេរតាមគ្រូថាទេ ។

អំពីបង្រៀនដាក់អក្សរត្រឹមត្រូវតាមគ្រូថា

១ — មុនដំបូងត្រូវមើលសូត្រឲ្យសិស្សស្តាប់ រួចសរសេរពាក្យពិបាកជាចំណាំនៅក្តារខៀន ហើយពន្យល់ពាក្យនោះផង ។

ឲ្យសិស្សសរសេរពាក្យនោះនៅក្នុងក្តារខៀនជាច្រើនដង ហើយឲ្យមើលប្រកបថា ពាក្យនោះ រួចហើយលុបចេញ ។

ត្រូវលុបពាក្យដែលសរសេរនៅក្តារខៀនចោលចេញ ប្រយោជន៍ធ្វើបែបនេះ ដើម្បីឲ្យសិស្សឃើញពាក្យនោះត្រឹមត្រូវ៖

ក)— ឲ្យសិស្សចំណាំដោយភ្នែកបានឃើញ ។

ខ)— ឲ្យសិស្សសរសេរពាក្យនោះច្រើនដង ដើម្បីឲ្យចំណាំដោយដៃបានគួស បានសរសេរ ។

ហៅសូត្រឲ្យសិស្សសរសេរតាម ជាឃ្លាមួយៗ ហើយច្បាស់លាស់ផង គ្រូដើរក្រោយខ្នងសិស្ស ដើម្បីសំគាល់មើលថា សិស្សនេះសរសេរខុសច្រើន សិស្សនោះសរសេរត្រូវច្រើន ។

ត្រូវសរសេរកែសូត្រនេះ នៅក្ដារខៀនខ្មៅមួយឃ្លា ៗ ឲ្យសិស្សកែសៀវភៅ តាមពាក្យណាដែលគាត់សរសេរខុស ឲ្យសិស្សគូសបន្ទាត់ពីក្រោម ឲ្យសរសេរពាក្យត្រូវពីលើពាក្យខុស ឬនៅខាងដើមបន្ទាត់ ហើយឲ្យដាក់ចំនួនខុសប៉ុន្មានផង ។

គ្រូត្រូវមើលកែដាក់ពិន្ទុឲ្យសិស្សផង ។

ឲ្យសិស្សសរសេរពាក្យដែលខុស (ពាក្យខុសមួយមាត់ឲ្យសរសេរមួយបន្ទាត់) ។

អក្សរផ្ចង់

បើគ្រូត្រូវជ្រើសរើសតួអក្សរដែលមានបែបភាពប្រហាល ៗ គ្នា មកដាក់ឲ្យសិស្សហាត់សរសេរ ដូចខាងក្រោមនេះ —

ក ភ គ ត ឥ ឦ

ក កា កី កូ កួ កើ កៀ កែ កោ កៅ កុំ កំ កាំ

កុំកោកកាក កើតក្ដីក្ដាំ កុំភ្លូតភគេ

(ឲ្យសរសេរអក្សរធំ ១ បន្ទាត់ កណ្ដាល ១ បន្ទាត់ តូច ១ បន្ទាត់)

របៀបបង្រៀនអក្សរផ្ចង់

១ – គ្រូសរសេរអក្សរជាគំរូដាក់ឲ្យសិស្សមើលនៅក្ដារខៀនពេញ ៗ បង្ហាញតួអក្សរដែលគេត្រូវចាប់សរសេរ ៗ

បរិវច្ឆណដ្ឋាន

បង្រៀនមើល

ក្នុងខែដំបូងនេះ សិស្សនៅថ្នាក់កុមារដ្ឋាន ទើបនឹងបានឡើងមកថ្នាក់ បរិវច្ឆណដ្ឋាន ឯរបៀបរៀនមើលនឹងហាត់និយាយនោះពុំទាន់បានស្ទាត់ហ្មត់ចត់តាមឃ្លាល្បះត្រូវ ៗ គ្នានៅឡើយទេ ហេតុនេះសូមលៃលកតាមចំណោះវិជ្ជាកំឡាំងប្រាជ្ញាស្មារតីសិស្សនោះចុះ ។

អាទិត្យទី ១– សាលារៀនល្អ

សៀវភៅវិជ្ជាខេមរភាសាបរិវច្ឆណដ្ឋាន ទំព័រទី ១

ពាក្យពន្យល់ – សាលា = ពាក្យបាលីប្រែថា: រោង ឬ មន្ទីរសំរាប់ធ្វើបុណ្យ ឬសិក្សាវិជ្ជាគ្រប់យ៉ាង ។ ទ្វារ = ពាក្យបាលីប្រែថា: ផ្លូវចេញចូល សំរាប់បើក-បិទបាន ។ សិស្ស = ពាក្យបាលីប្រែថា: អ្នករៀន (ឈ្មោះតែរៀនវិជ្ជាអ្វីក៏ដោយ អ្នករៀនទុកជាសិស្ស) តិរច្ឆាន = ពាក្យបាលីប្រែថា: សត្វទៅដោយទទឹង (ពួកសត្វជើង ៤ មានគោ-ក្របីជាដើម ពួកសត្វជើង ២ មានមាន់-ទាជាដើម) ។ សប្បាយ = ពាក្យបាលីប្រែថា: ស្រួល (ដេក-ដើរ-ឈរ-អង្គុយ) ស្រួល ។ សុចរិត = ពាក្យបាលីប្រែថា: ចរិត: ប្រព្រឹត្ត, សុល្អ ភ្ជាប់គ្នាថា: ប្រព្រឹត្តល្អ ឬប្រព្រឹត្តត្រឹមត្រូវ ។

ពាក្យសួរ.— រឿងនេះគេនិយាយអំពីអ្វី ។ ហេតុដូចម្ដេចបានជាគេហៅថាសាលារៀន ។ គេសង់នឹងអ្វីសាលានោះ ។ មានរបស់អ្វីខ្លះនៅក្នុងសាលារៀន ។ នៅក្នុងសាលានិមួយៗ មានកូនសិស្សប្រើនឬតិច ។ ហេតុអ្វីបានជាអ្នកមករៀន ។

ឯការហាត់និយាយ សូមបង្គាប់សិស្សឲ្យឆ្លើយតបមកលោកគ្រូវិញថាៈ ខ្ញុំបាទ ពីព្រោះមានសិស្សខ្លះឆ្លើយថាតែខ្ញុំទេ មិនថាខ្ញុំបាទ បើឆ្លើយតបទៅនឹងអ្នកធំជាន់ខ្ពស់ត្រូវថាៈ ខ្ញុំប្របាទ ឬខ្ញុំប្របាទម្ចាស់ថែមទៀតផង ។

បង្ហាត់បំពេញពាក្យ.— ដូចមានរបៀបតទៅនេះ ឥដ្ឋ-ទ្វារ-កណ្ដាល-គុ-ជើងម៉ា-ខ្ពង់ៗ-ចូលចិត្ត-វិជ្ជា ។

សាលារៀននោះសង់នឹង.....ប្រកក្បឿង... មាន.....ធំទូលាយ បង្អួចលាបពណ៌បៃតងខ្ចី សង់នៅ...ទីដីទួលរាបស្មើ ។ នៅក្នុងសាលារៀនមានរបស់ប្រិនគឺៈ.. នឹង.....នឹង....សំរាប់ដាក់សៀវភៅលោកគ្រូ ។ ខ្ញុំបាទ.....មកសាលារៀនណាស់ ពីព្រោះចង់បានចំណេះ...គ្រប់យ៉ាង ។

បង្រៀនពាក្យ-អំពីប្រដាប់ប្រដាររបស់កូនសិស្ស

នាម.— សៀវភៅមើល-សៀវភៅសរសេរ-ដងប៉ាកកា-ស្លាបប៉ាកកា-ដបទឹកខ្មៅ-បន្ទាត់-ខ្មៅដៃ-ក្រដាសជូត-ជ័រលុប-ដីស-ក្ដារខៀន ។

គុណនាម.— ក្រាស-ស្ដើង-ធ្ងន់-ស្រាល-ស្រួច-ទាល-វែង-ខ្លី-ទន់-រឹង-ផុយ-ស្អិត-ធំ-តូច ។

កិរិយាសព្ទ.— មើល-សរសេរ-គូរ-ជូត-លុប-បើក-បិទ ។

ឯរបៀបបង្រៀនពាក្យដូចខាងលើនេះ ជាការស្រួលណាស់ ពីព្រោះរបស់ទាំងនោះមាននៅក្នុងថ្នាក់រៀនស្រាប់ សូមលោកគ្រូបង្ហាត់និយាយនាមភ្ជាប់នឹងគុណនាមហើយនឹងកិរិយាសព្ទ ដូចឧទាហរណ៍តទៅនេះ ។

ការហាត់ភាសាភ្ជាប់.— សៀវភៅមើលរបស់អ្នកក្រាសឬស្ដើង ។ សៀវភៅមើលរបស់ខ្ញុំបាទក្រាស, ក្រាសជាគុណនាម សៀវភៅមើលជានាម ។ ដងប៉ាកការបស់អ្នកធ្ងន់ឬស្រាល ។ ដងប៉ាកការបស់ខ្ញុំបាទស្រាល ។ ស្រាលជាគុណនាម ដងប៉ាកកាជានាម ។ល។

បែបម្យ៉ាងទៀតៈ.— ដបទឹកខ្មៅតូច, តូចជាគុណនាម ។ បន្ទាត់វែង, វែងជាគុណនាម ។ល។

កូនសិស្សលុបក្ដារខៀន, លុបជាកិរិយាសព្ទ ។ កូនសិស្សមើលសៀវភៅ, មើលជាកិរិយាសព្ទ ។ល។

ឯភាសាខ្មែរត្រូវការនិយាយឬសរសេរ ត្រូវដាក់នាម រួចដាក់គុណនាមជាលំដាប់គ្នាដូចឧទាហរណ៍ថាៈ មនុស្សចាស់, ចាស់ជាគុណនាម ។ មនុស្សក្មេង, ក្មេងជាគុណនាម ។ ដំរីកាច, កាចជាគុណនាម ។ សេះស្ងួត, ស្ងួតជាគុណនាម ។ល។

ចំណែកកិរិយាសព្ទវិញ ជួនណានៅខាងដើម ជួនណានៅខាងចុង ជួនណានៅកណ្ដាល ដូចឧទាហរណ៍ថាៈ ស៊ីបាយហើយ - បរិភោគហើយ - ផឹកទឹកហើយ - ស៊ី - បរិភោគ - ផឹក ជាកិរិយាសព្ទនៅខាងដើម ។ ឆ្កែខាំ - ឃ្មុំទិច - ពស់ចិក ។ ខាំ - ទិច - ចិក ជាកិរិយាសព្ទនៅខាងចុង ។ កូនសិស្សទៅសាលារៀន - លោកគ្រូអង្គុយលើកៅអី - កូនសិស្សកំពុងរៀនអក្សរ ។ ទៅអង្គុយ - រៀន ជាកិរិយាសព្ទនៅកណ្ដាល ។

តែងសេចក្ដី

បំពេញពាក្យខាងក្រោមនេះ

សរសេរតែងជាឈ្មោះ អំពីសាលារៀនល្អ

សាលារៀនខ្ញុំបែក ..... ជញ្ជាំងធ្វើអំពី ..... ហើយមានទ្វារ ...... បង្អួច .... កាលណាខ្ញុំចូលទៅខ្ញុំឃើញ .... ជប់ នៅខាងមុខតុសិស្សគឺ.... នៅខាងក្រោយតុលោកគ្រូមាន... ។

សាលារៀនខ្ញុំស្អាតណាស់ ព្រោះលោកគ្រូនិងសិស្សខំថែទាំរាល់ថ្ងៃ ។

សរសេរតាមសូត្រ

ឯរបៀបសរសេរតាមសូត្រនៅថ្នាក់បរិច្ឆណដ្ឋាននេះ សូមឲ្យលោកគ្រូស្រង់ពាក្យពិបាកៗ ឲ្យច្រើនមកបញ្ជាក់ជាមុន គឺឲ្យមើលសរសេរ ហើយទើបសូត្រសេចក្ដីដែលឲ្យសិស្សសរសេរតាមនោះបានមួយចប់ ។

ពីព្រោះហេតុអ្វីបានជាខ្ញុំទៅលោសាលារៀន

សៀវភៅវិជ្ជាខេមរភាសាបរិច្ឆណដ្ឋានទំព័រ ៤

របៀបបញ្ជាក់.— *ត្រូវឲ្យសិស្សគ្រប់គ្នាប្រុងចាំសរសេរនៅក្ដារខៀន តាមពាក្យគ្រូថា នេះបីពាក្យ ១ ព្យាង្គក្ដី បួនពីរ-បីព្យាង្គក្ដី រួចហើយលើកបង្ហាញលោកគ្រូដោយរួសរាន់ បើសិស្សណាសរសេរខុសឲ្យសិស្សនោះកែខ្លួនភ្លាម ។*

បើគ្មានក្ដារខៀនគ្រប់គ្នាទេ ឲ្យសិស្សម្នាក់ទៅសរសេរនៅក្ដារខៀន ។

មធ្យមដ្ឋានទី ១

គណិត

កូនខែនេះត្រូវរៀនចំនួនពី ១ ដល់ ១០០

នឹងធ្វើឲ្យសិស្សឃើញជាក់ស្ដែង ក្នុងការបង្រៀនគណិតនោះ សុំគ្រូបង្គាប់សិស្សឲ្យរកចំរៀកឬស្សីម្នាក់ ១០ ហើយចងជាបាច់ដប់ៗ រួចដាក់បាច់ដប់ដោយដប់ បាច់រាយដោយរាយ ។

អាទិត្យទី១– ចំនួនពី ១ ដល់ ៥០

១– បង្ហាញលេខសញ្ញាពី ១ ដល់ ៩ ហើយនឹងសូន្យ (០) ហៅថាលេខរាយ ។ បង្ហាញខ្ទង់រាយនឹងខ្ទង់ដប់ ។

ចំនួនពី ១០ ដល់ ៥០ ត្រូវយកចំរៀកឬស្សីដាក់ជាពីរពួកក្នុងបំពង់ពីរផ្សេងគ្នា គឺពួកខ្ទង់ដប់នឹងពួកខ្ទង់រាយ ។

ឧបមាដូចអាចំនួន ១៣ ត្រូវយកចំរៀកឬស្សី ១ ដែលចំនួនខ្ទង់ដប់ដាក់ក្នុងបំពង់ ១ ហើយយកចំរៀកឬស្សីរាយ ៣ ដាក់ក្នុងបំពង់ ១ ទៀត រួចបង្គាប់ឲ្យមើលហើយថា

ខ្ទង់ដប់ ខ្ទង់រាយ

ចំនួននេះ(១៣)គ្រូសរសេរចំនួន១៣នៅក្ដារខៀនបញ្ឈរ ។ គ្រូយក បំរៀកឬស្សីវាយរ ៤ ទៀត មកដាក់ក្នុងបំពង់ដែលមានចំនួនមុននោះ បានជាវាយ ៧ ឱ្យសិស្សមើលហើយថា (១៧) គ្រូត្រូវទុកចំនួន១៧ នេះ នៅក្ដារខៀនទៀត ។ល។ គ្រូធ្វើយ៉ាងដូច្នេះរហូតដល់ ៥០ ។

ឯចំនួន ១០ ។ ២០ ។ ៣០ ។ ៤០ នឹង ៥០ គឺ ១០ មួយដង - ១០ពីរដង - ១០ បីដង - ១០ បួនដង - ១០ ប្រាំដង ត្រូវបញ្ជាក់សិស្សឱ្យយល់ប្រាកដថា មានបំរៀកឬស្សីតែនៅបំពង់ ខាងឆ្វេងដប់ ឯក្នុងបំពង់ខាងស្ដាំឥតមានអ្វីសោះ គឺ សូន្យ (០) រួចសរសេរចំនួនទាំងនេះ នៅក្ដារខៀនទៀត ។ លុះបង្រៀនចំនួន ចប់ហើយ ត្រូវឱ្យសិស្សមើលចំនួនដែលគ្រូបានសរសេរទុកនៅក្ដារ ខៀនបញ្ឈរនោះ ។

២– ឱ្យរាប់បន្ថែម ២-២ ទៅលើចំនួន ១ រហូតដល់ ៤៩ រួចរាប់បន្ថយ ២-២ ពី ៤៩ សាបុះមកដល់ ១វិញ ។

ឱ្យរាប់បន្ថែម ៣-៣ ទៅលើចំនួន១ រហូតដល់ ៤៩រួចរាប់ បន្ថយ ៣-៣ ពី ៤៩ ចុះមកដល់ ១វិញ ។

៣ – វិធីហាត់គិតមាត់ទទេ ។– ម្ដាយចៅកៅមានប្រាក់២៥រៀល គាត់លក់បន្ថែមបាន ៧ រៀលទៀត តើគាត់មានប្រាក់ទាំងអស់ប៉ុន្មាន។

ឪពុកបៅសនមានស្រូវ ៥០ ថាំង គាត់លក់ម្ដង ៨ ថាំង លក់ម្ដងទៀត ១២ ថាំង តើគាត់នៅសល់ស្រូវប៉ុន្មានថាំង ។

សៀវភៅខ្ញុំមាន ៣២ ទំព័រ ខ្ញុំសរសេរអស់ ១០ ទំព័រហើយ តើនៅប៉ុន្មានទំព័រទៀតពុំទាន់សរសេរ ។ល។

៥– បង្រៀនធ្វើលេខបូកលេខសងឥតត្រាទុក

សូមគ្រូបង្រៀនពាក្យថាៈ ថែមនឹង-ផ្សំនឹង-បូកនឹង-ដកចេញ ហូតចេញ យកចេញ ។

នឹងធ្វើឲ្យឃើញជាក់ស្ដែងក្នុងការបង្រៀនធ្វើលេខបូកឬសង នោះ គ្រូត្រូវតែប្រើបំរៀកឬស្សីដូចបាននិយាយខាងលើនេះស្រាប់ ។

ឧបមាដូចជាៈ បំរៀកឬស្សី ១៧ ថែមបំរៀកឬស្សី ២២ ទៀត តើត្រូវជាឬស្សីប៉ុន្មានបំរៀក ?

គ្រូត្រូវឲ្យសិស្សយកបំរៀកឬស្សី មកញែកឲ្យឃើញថា ក្នុង ១៧ បំរៀកតើមានបំរៀកឬស្សីខ្ចង់ដប់ប៉ុន្មាន បំរៀកឬស្សីរាយប៉ុន្មាន ឃើញថាបំរៀកឬស្សីខ្ចង់ដប់ ១ បំរៀកឬស្សីរាយ ៧ ។ ចុះក្នុង ២២ បំរៀកតើមានបំរៀកឬស្សីដប់ប៉ុន្មាន បំរៀកឬស្សីរាយប៉ុន្មាន ឃើញថាបំរៀកឬស្សីខ្ចង់ដប់ ២ បំរៀកឬស្សីរាយ ២ ដែរ ឲ្យសិស្ស

បញ្ចូលបំរៀកឬស្សីខ្ទង់ដប់ទៅលើបំរៀកខ្ទង់ដប់ បំរៀកឬស្សីរាយទៅលើរាយ តើត្រូវជាប៉ុន្មាន ឃើញថាបំរៀកឬស្សីខ្ទង់ដប់ ៣ បំរៀករាយ ៩ គឺ ៣៩ បំរៀក ។ ស្រេចហើយត្រូវតាំងលេខនៅក្ដារខៀនជាពីបែបបង្ហាញសិស្សទៀត ។

១៧ បំរៀក + ២២ – ៣៩	១៧ បំរៀក + ២២ = ៣៩ បំរៀក

អាទិត្យក្រោយ— បំនួនពី ៥០ ដល់ ១០០

បង្រៀនបំនួន–មើលបំនួននឹងសរសេរពី ៥០ ដល់ ១០០ ។

សូមគ្រូបង្រៀនបំនួនពី ៥០ ដល់ ១០០ ដោយប្រើបំរៀកឬស្សីដូចអាទិត្យទី ១ ។

មធ្យមដ្ឋានទី ១

ធរណីមាណសាស្ត្រ

អាទិត្យទី ១

អំពីបន្ទាត់តាំងឡាយ .— ឲ្យសិស្សពិនិត្យមើលជ្រុងបន្ទាត់ផ្ដេក

ជើងតុ ធ្មេញរណារ ហាមម្លូក ហើយសួរឲ្យឆ្លើយអំពីរាងរបស់ទាំងនោះ ខ្លះតាមជ្រុងតុ ស្មានជា បន្ទាត់ត្រង់ ខ្លះស្មានដូចធ្មេញរណារ ស្មានជា បន្ទាត់កាច់ ហាមម្លូករាង បន្ទាត់កោង ។

ឲ្យសិស្សបង្ហាញរបស់ណាដែលមានស្មានដូចបន្ទាត់ទាំងនេះ

លក្ខណៈនៃបន្ទាត់ត្រង់.– ឲ្យសង្កេតមើលផ្ទៃទឹកក្នុងកែវ ស្មានជា បន្ទាត់ផ្តេក ជើងតុសិស្ស ស្មានជា បន្ទាត់ឈរ ជម្រាលផ្ទះ ស្មានជា បន្ទាត់ឈៀង ។

ឲ្យសិស្សរករបស់អ្វី ដែលមានរាងដូចបន្ទាត់ត្រង់ទាំង ៣ មុខនោះ

អាទិត្យទី ២

អំពីមុម.– មុមមានប៉ុន្មានយ៉ាង មុមកែង មុមញាយ មុមស្រួច ។

សុំមើលសៀវភៅក្បួននព្វអាទិកដ្ឋាន ទំព័រ ២៦

រង្វាស់រង្វាល់

អំពីរង្វាស់រង្វាល់ជាប្រធាន ម៉ែត្រ លីត្រ ក្រាម រូបិយវត្ថុ ។

សុំលោកគ្រូលៃតាមពេលបង្រៀន ព្រោះខែសេបតមប្រ៍នេះ មានតែ ១៥ ថ្ងៃ បើគិតទាំងបុណ្យប្រជុំបិណ្ឌផងនោះ មិនគ្រប់ ១៥ ថ្ងៃទេ ។

បង្រៀនអំពីម៉ែត្រ សុំលោកគ្រូរកម៉ែត្រគ្រប់មុខ គឺ ម៉ែត្រឈើ ១០ កំណាត់ ៥ កំណាត់ ត្រង់ដូចបន្ទាត់សំរាប់វាស់កំណាត់សំពត់ ម៉ែត្រសំពត់សំរាប់ជាងកាត់ខោអាវ ម៉ែត្រដែក-ស្ពាន់សំរាប់ជាងដែកជាងឈើ សាកសួរសិស្សអំពីប្រយោជន៍នៃម៉ែត្រមួយយ៉ាងៗ ហេតុអ្វីបានជាជាងកាត់ខោអាវមិនប្រើម៉ែត្របន្ទាត់ ហេតុអ្វីបានជាអ្នកលក់សំពត់មិនប្រើម៉ែត្រឈើបត់ ។

ខ្នាតវែលធំជាងប្រធាន : (ម៉ែត្រ) សុំលោកគ្រូបញ្ជាក់សិស្សឲ្យចាំប្រាកដអំពី ដេកាម៉ែត្រ ហិកតូម៉ែត្រ គីឡូម៉ែត្រ ។

សុំបង្ហូកសិស្សឲ្យប្រឹកនឹងខ្នាតខាងលើនេះ គឺឲ្យវាប្រែសព្ទពីមួយទៅមួយ ដូចជាឲ្យវារកក្នុង ១ គីឡូម៉ែត្រ មានប៉ុន្មានម៉ែត្រ ។ ប៉ុន្មានហិកតូម៉ែត្រ ។ ដេកាម៉ែត្រ ។

មជ្ឈដ្ឋានទី ២

រង្វាស់រង្វាល់

អាទិត្យទី ១

អំពីម៉ែត្រ — ម៉ែត្រគឺជាខ្នាតប្រធាននៃរង្វាល់ប្រវែង

អំពីខ្នាតដែលធំជាងម៉ែត្រ; ដេកាម៉ែត្រ = ១០ ម៉ែត្រ ហិកតូម៉ែត្រ ១០០ ម៉ែត្រ គីឡូម៉ែត្រ ១.០០០ ម៉ែត្រ ។

ឲ្យសិស្សហាត់គិតមាត់ទទេ ឬរសព្ទមួយទៅមួយ ដូចជាឲ្យរកក្នុង ១៣១៧ ម៉ែត្រ មានប៉ុន្មានគីឡូម៉ែត្រ ក្នុង ១៥ គីឡូម៉ែត្រមានប៉ុន្មានម៉ែត្រ ។

អំពីខ្នាតដែលខ្លីជាងម៉ែត្រ ដេស៊ីម៉ែត្រ សង្ទីម៉ែត្រ មីលីម៉ែត្រ សុំធ្វើឲ្យដូចខាងលើនេះ ។

ការហាត់សរសេរ .— សុំលោកគ្រូជ្រើសរើសក្នុងសៀវភៅក្បួនគណិត លោក ប្រាសេត៍ ទំព័រ ១៥ ។

អាទិត្យទី ២

អំពីរង្វាស់ប្រវែងដែលមានរូប .— ឋាប់តាំងពីខ្លីជាងម៉ែត្រ ១ ដេស៊ីម៉ែត្រ = ០ម.១០ ១ ម៉ែត្រ, កន្លះម៉ែត្រ ០ម.៥០ កន្លះដេកាម៉ែត្រ = ៥ម. ដេកាម៉ែត្រ ១០ ម៉ែត្រ ។

សុំឲ្យរករង្វាស់ទាំងនោះ មកបង្ហាញឲ្យមើលឲ្យប្រើ

ធរណីមាណសាស្ត្រ

អាទិត្យទី ១

អំពីបន្ទាត់ទាំងឡាយ.– បន្ទាត់ត្រង់ បន្ទាត់កោង បន្ទាត់កាច់ សុំគូរឲ្យមើល រូបបង្ហាញរាងរបស់ លក្ខណៈនៃបន្ទាត់ត្រង់ បន្ទាត់ផ្ដេក បន្ទាត់ឈៀង បន្ទាត់ឈរ បន្ទាត់ស្រប ។

អាទិត្យទី ២

អំពីមុមទាំងឡាយ មុមកែង មុមញ្ចាយ មុមស្រួច

អំពីត្រីកោណ.– គូរត្រីកោណមួយនៅក្ដារខៀន ពិនិត្យមើលជ្រុងនឹងមុម រូបឲ្យរកន័យ ។

លក្ខណៈនៃត្រីកោណ: ត្រីកោណមិនស្មើជ្រុង ត្រីកោណស្មើជ្រុងពីរ ត្រីកោណស្មើជ្រុង ស្លាបក្ដោង ។

រកផ្ទៃត្រីកោណ: យកបាតទៅគុណនឹងពាក់កណ្ដាលកម្ពស់ ឬ ពាក់កណ្ដាលបាតគុណនឹងកម្ពស់ ឬ បាតគុណនឹងកម្ពស់ រូបចែកនឹងពីរ ។

ឲ្យសិស្សហាត់គិតមាត់ទទេ រកផ្ទៃក្រឡាចំនួនដែលងាយ ដូចជាស្រែមួយរាងត្រីកោណបាតប្រវែង ៨ម. កម្ពស់ ៤ម. តើស្រែនោះមានប៉ុន្មានម៉ែត្រក្រឡា ។

សុំឲ្យសិស្សហាត់គិតបែបនេះឲ្យច្រើន ។

ការហាត់សរសេរ – សុំគ្រូរើសផងចុះ ។

អាធិកដ្ឋាន

នព្វន្ត

យើងត្រូវចាំថាសេចក្តីប្រុងប្រយ័ត្នស្តាប់ ជាការមានប្រយោជន៍ធំណាស់ ដូចជាក្នុងវិជ្ជានព្វន្តនេះ បើក្មេងរាប់ឬគិតលេខថាខ្លាំង ៗ ក្មេងឯទៀតៗ ហើយ ក៏ចាំចំនួនដែលរកឃើញនោះ មិនចាំបាច់ឃើញគេសរសេរចំនួននោះទេ ។

បើត្រូវឲ្យចំណាំរៀបរាប់ឈ្មោះអ្វីៗ ក្នុងសេចក្តីណាមួយ ត្រូវបង្ហាត់ឲ្យសិស្សនិយាយខ្លាំងៗ ប៉ុន្តែត្រូវហៅឲ្យសួរសិស្សម្នាក់ៗ បញ្ជាក់សេចក្តីដែលវាថានោះផង ក្នុងវិជ្ជារង្វាស់រង្វាល់ ក៏ត្រូវហ្វឹកហ្វឺនដូច្នេះដែរ ។

អាទិត្យដំបូង.— លេខបូកនឹងលេខសងចំនួនពី ១ ដល់ ១០០ គឺមានលេខពីរខ្ទង់ ។

វេលាដែលបង្រៀនគណព្វន្តនោះ កុំឲ្យបង្រៀនតែលេខទទេ ត្រូវឲ្យមានវត្ថុអ្វីផ្សេងៗ ដូចជាដុំក្រួស ដងប៉ាកកា ឬខ្មៅដៃ ដើម្បីឲ្យសិស្សរៀនរាប់ ។

វិធីហាត់សរសេរ

១៧៛	២៥៛	៣៤៛	៣៩៛	៥៤៛
+ ៣២៛	+ ២១៛	+ ១៣៛	− ១៥៛	− ២៩៛
———	———	———	———	———

បំណោទ

១.— ពេលព្រឹកខ្ញុំចាយ ១៧ សេន ពេលថ្ងៃរសៀលខ្ញុំចាយ ១៤ សេន ពេលល្ងាចខ្ញុំចាយ ៣ សេន ។ គិតមួយថ្ងៃខ្ញុំចាយអស់‥ ‥សេន ។

២.— ខ្ញុំស៊ីឈ្នួលគេបាន ២៧ រៀល ខ្ញុំចែកទៅប្អូនខ្ញុំ ៦ រៀល ខ្ញុំនៅសល់‥‥‥រៀល ។

អាទិត្យក្រោយ.— លេខបូកនឹងលេខសងចំនួនពី ១ ដល់ ១០០ មានលេខពីរខ្ទង់ “មើលសៀវភៅក្បួនគណព្វន្តអាទិកដ្ឋាន ទំព័រទី ២០” ។

វិធីបូកដកគិតមាត់ទទេ

២៤^2 − ៥^2 = ... ។ ២៩^2 + ៣^2 = ... ។ ២៣^2 + ៨^2 = ... ។ ២៥^2 + ៩^2 = ...

៣១^2 − ៤^2 = ... ។ ៣៤^2 − ៥^2 = ... ។ ៣៥^2 − ៩^2 = ... ។ ៣២^2 − ៩^2 = ...

២៦^2 − ៧^2 = ... ។ ២៧^2 + ៣^2 = ... ។ ៣២^2 − ៤^2 = ... ។ ២៩^2 − ៧^2 = ...

សូមឲ្យសិស្សរាប់បន្ថែមបួនៗ ប្រាំមួយៗ ប្រាំពីរៗ តាំងពី ៤៣ ឡើងទៅមិនឲ្យហួស ៨០ រួចរាប់បន្ថយបួនៗ ប្រាំមួយៗ ប្រាំពីរ មិនឲ្យហួស ៣០ ។

បំណោទ

១.– ចៅកនទិញពងមាន់ ២៩ វាធ្វើឲ្យបែកអស់ ៧ តើចៅកននៅសល់ពងមាន់ប៉ុន្មាន ។

២.— ចៅសួនមានលុយ ២៥ សេន វាចាយម្ដងអស់ ៧ សេន ម្ដងទៀត ៩ សេន តើចៅសួននៅសល់ប៉ុន្មានសេនទៀត ។

រង្វាស់រង្វាល់

ពាក្យដំបូង ម៉ែត្រ

ត្រូវយកម៉ែត្រគ្រប់យ៉ាងមកបង្ហាញសិស្ស ហើយសូមពន្យល់ អំពីរាងម៉ែត្រ និងបំណែកម៉ែត្រ រួចស្រេចហើយ ទើបឲ្យរៀនវាស់ បណ្ដោយ ទទឹង តុ ទូ សៀវភៅ ។ល។

សេចក្ដីបន្ថែម.— មានម៉ែត្រច្រើនយ៉ាង គឺម៉ែត្រឈើបត់ ម៉ែត្រឈើបន្ទាត់ ម៉ែត្រដែកឬស្ពាន់បត់ ម៉ែត្រសំពត់ ។ ម៉ែត្រនោះសុទ្ធតែប្រវែងស្មើគ្នាទាំងអស់ ។ ម៉ែត្រឈើបត់ និងម៉ែត្រដែកឬស្ពាន់បត់ សំរាប់វាស់បណ្ដោយ-ទទឹង កំពស់ គុទ្ធ ជញ្ជាំង ។ ម៉ែត្រឈើបត់សំរាប់វាស់សំពត់គ្រប់មុខ ។ ជាងកាត់អាវ ប្រើម៉ែត្រសំពត់ ។ ក្នុងមួយម៉ែត្រមាន ១០ ដេស៊ីម៉ែត្រ ឬ ១០០ សង់ទីម៉ែត្រ។

វិធីហាត់គិតមាត់ទទេ

ក្នុង ១ ម៉ែត្រមានប៉ុន្មានដេស៊ីម៉ែត្រ ។ ក្នុង ២ ដេស៊ីម៉ែត្រមានប៉ុន្មានសង់ទីម៉ែត្រ ។

អាទិត្យក្រោយ.— អំពី លីត្រ

(យកតាមក្បួនពន្លឺបដិញ្ញាណដ្ឋានទំព័រ ២១) សូមបង្ហាត់បង្ហាញតាមរបៀបដូចបង្រៀនម៉ែត្រ ។ មានលីត្រច្រើនយ៉ាង លីត្រសំណប៉ាហាំង សំរិទ្ធ សំរាប់វាស់វត្ថុរាវ (ទឹកប្រេងកាត ទឹកដោះគោ) លីត្រឈើសំរាប់វាស់គ្រាប់ (អង្ករ សណ្ដែក) ។ ទឹកមួយលីត្រទម្ងន់មួយគីឡូក្រាម ។ ក្នុងមួយលីត្រមាន ១០ ដេស៊ីលីត្រ ឬ ១០០ សង់ទីលីត្រ ឬ ១០០០ មីលីលីត្រ ។

បរិច្ចណាដ្ឋាន

រង្វាស់រង្វាល់

អាទិត្យដំបូង — អំពីម៉ែត្រ

របៀបបង្រៀន

ប្រធានបង្រៀន — ម៉ែត្រទាំងបីយ៉ាងគឺៈ ម៉ែត្របន្ទាត់ ១ ម៉ែត្របត់ ៥ ឬ ១០ ផ្នត់ ១ ម៉ែត្រសំពត់ ១ មានម៉ែត្រឈើ-ស្ពាន់-ដែក ខ្សែ ១ បង្ហាយ ។

របៀបបង្រៀន — សូមលើកម៉ែត្រណា ១ ឲ្យខ្ពស់ឡើងបង្ហាញ ឲ្យសិស្សឃើញគ្រប់គ្នា ។ ឲ្យសិស្សពិនិត្យរូបរាងម៉ែត្របន្ទាត់ ម៉ែត្របត់ ម៉ែត្រសំពត់ ។ សួរសិស្សថា នេះអ្វី? គេហៅថាម៉ែត្រអ្វី? ធ្វើអំពីអ្វី? (ធ្វើបែបនេះ១ លើកម្តងគ្រប់ម៉ែត្រទាំងអស់)— ម៉ែត្រទាំងអស់ដូចគ្នាឬទេ? ហេតុដូចម្តេចបានជាគេធ្វើឲ្យខុសគ្នាយ៉ាងនេះ? (ប្រើការមិនដូចគ្នា)— ប្រ វែងគ្នាឬទេ? (ឲ្យសិស្សម្នាក់ ឬពីរនាក់ឡើងមកឈរនៅមុខតុសរសេរ លោកគ្រូ យកម៉ែត្រទាំងប៉ុន្មានមកវាស់ ផ្ទៀងគ្នាមើលឲ្យឃើញជាក់ជាប្រវែងគ្នាមែន)— សួរល្បងមើលទៅ

សិស្សឯទៀតថា ម៉ែត្រទាំងនេះតើម៉ែត្រណាវែងជាង? ណាខ្លីជាង? – គេធ្វើម៉ែត្របន្ទាត់ប្រើការវាស់អ្វី? – (សំពត់) – អ្នកណាប្រើម៉ែត្របត់? – (ជាងឈើ – ជាងធ្វើផ្ទះ) – ព្រោះអ្វី គេធ្វើម៉ែត្របត់សម្រាប់ជាងឈើ (ងាយដាក់ជាប់ទៅនឹងខ្លួន) – ជាងណាប្រើម៉ែត្រសំពត់? (ជាងកាត់ខោអាវ) – ហេតុដូចម្តេច? (ងាយវាស់កន្លែងមូលដូចជុំវិញបង្កេះ – ជើង – ដៃ ....) ។ល។

ដូច្នេះម៉ែត្រទាំងឡាយតើគេប្រើធ្វើអ្វី? (វាស់ទទឹង-បណ្តោយ-កំពស់-ជុំវិញ......) ។ល។ វត្ថុទាំងឡាយ ។

ពាក្យសួរតាមទៅសិស្ស បើសិស្ស-ឆ្លើយមិនត្រូវ-មិនរួច ត្រូវផ្លាស់របៀបសួរ សួរចំពោះលើសិស្សទាំងអស់ បើសិស្សណាឆ្លើយត្រូវសឹមលោកគ្រូប្រាប់ឲ្យសិស្សម្នាក់ថាតាម ឬឲ្យសិស្សច្រើននាក់ទៀតថាតាម ធ្វើដូច្នេះដើម្បីញ៉ាំងសតិសិស្សឲ្យចាំច្បាស់ប្រាកដ ។

របៀបវាស់ – ហៅសិស្សម្នាក់មកឈរនៅកណ្តាលបន្ទប់រៀនឲ្យយកម៉ែត្របន្ទាត់នឹងខ្សែមួយបង្ហាយឲ្យវាស់ប្រវែងខ្សែនោះ ។ រួចហើយសួរទៅសិស្សណាដែលលោកគ្រូសង្ស័យថាមិនប្រុងស្តាប់ សួរថាខ្សែមួយបង្ហាយនេះប្រវែងប៉ុន្មានម៉ែត្រ ។

ហៅម្នាក់ទៀត ឲ្យយកម៉ែត្របត់ទៅវាស់ទទឹង-បណ្ដោយ-កំពស់តុគ្រូ តុរបស់សិស្សនិងបន្ទប់រៀន ... ។ល។ វាស់ហើយសួរបញ្ជាក់ទៅសិស្សដែលអង្គុយស្ដាប់ឲ្យថា តុនោះប្រវែងប៉ុន្មានម៉ែត្រ។

ឲ្យសិស្សម្នាក់ទៀតយកម៉ែត្រសំពត់ វាស់ជុំវិញក្បាល-បង្កេះគូកនវាម្នាក់ ។

ធ្វើយ៉ាងនេះ ទើបសិស្សអាចយល់ប្រាកដ ចាំជាក់ដោយយកចិត្តទុកដាក់ផង ដោយបានឃើញជាក់នឹងភ្នែកផង ។

គេទិញសំពត់ ៩ ម៉ែត្រ គេកាត់យកម្ដង ២ ម៉ែត្រ ម្ដងទៀត ១ ម៉ែត្រ រួច ៣ ម៉ែត្រទៀត គេកាត់ប៉ុន្មានម៉ែត្រ នៅសល់ប៉ុន្មានម៉ែត្រទៀត ។

ឯការហាត់គិតមាត់ទទេ ឬសរសេរ សូមលោកគ្រូលៃលកធ្វើផងចុះ ។

ការពិត្យក្រោយ — អំពីលីត្រ

របៀបបង្រៀន — សូមយកលីត្រដែកស៊ីវ្លាត លីត្រស្ពាន់ស លីត្រឈើបមកឲ្យសិស្សពិនិត្យមើល (បើគ្មាននៅសាលាសូមខ្ចីអ្នកជំនួញ) ប្រាប់សិស្សថា លីត្រ ពិតមែនជារាងខុសគ្នា ប៉ុន្តែបំណុះស្មើគ្នាទាំងអស់ គេធ្វើរាងខុសគ្នា ពីព្រោះប្រើការផ្សេងពីគ្នា ។

លីត្រធ្វើនឹងដែកសីវីឡាតមានដៃកាន់ពីក្រោយនេះ សំរាប់វាល់របស់រាវ ដូចជាខ្លាញ់ ប្រេង ទឹក ។ល។

លីត្រធ្វើនឹងស្ពាន់សរមានដៃយួរនេះ សំរាប់វាល់ស្រា ទឹកដោះគោ ។ល។

លីត្រធ្វើនឹងឈើនេះសម្រាប់វាល់របស់ក្រៀម ឬគ្រាប់ឈើដូចជាម្សៅ ពោត អង្ករ ស្រូវ ។ល។

លីត្រទាំងឡាយគេធ្វើនេះប្រយោជន៍វាល់របស់ណា ដែលគេវាល់ឬថ្លឹងមិនបាន សូមបង្ហាញគំនូររូបនៅសៀវភៅក្បួនគណនបរិវត្តណាដ្ឋានទំព័រ ២៧

របៀបវាល់-ពេលបង្រៀន ត្រូវរកទឹក អង្ករ ឬស្រូវ ។ល។ ឲ្យសិស្សម្នាក់ឬពីរនាក់មកហាត់វាល់ ឲ្យសិស្សឯទៀតប្រុងស្មារតីចាំមើល ហើយសូមបង្ហាញចំនួនមួយលីត្រពីរលីត្រ ។ល។ ត្រូវបង្រៀនសិស្សឲ្យចេះវាល់វត្ថុផ្សេងៗផង ។

ពាក្យសួរ លីត្រមានប៉ុន្មានយ៉ាង ? ធ្វើពីអ្វី ? ប្លែកគ្នាដូចម្ដេច ? សំរាប់ធ្វើអ្វី ? ... ល ។

សូមតែងការហាត់ហើយនឹងចំណោទឲ្យធ្វើផង ដូចបានពន្យល់ពីម៉ែត្រស្រាប់ ។

កុមារដ្ឋាន

នព្វន្ត

បង្រៀនចំនួនពី ០ ដល់ ៩

ក– របស់ដែលត្រូវយកមកបង្ហាញសិស្ស.– បង្កើះ ដុំក្រួស, ប្រាក់, សេន, ដីស....ល.... ។

១– របៀបបង្រៀន.–

ចំនួន ០.– ១– គ្រូលើកដៃទទេបង្ហាញសិស្ស ហើយសួរសិស្សថា ក្នុងដៃលោកគ្រូមានបង្កើះប៉ុន្មាន - គ្មាន ឬ សូន្យ ពាក្យ "គ្មាន" ឬ "សូន្យ" នេះ ត្រូវឲ្យសិស្សថា ឲ្យបានច្រើនគ្នា ។

២– គ្រូសរសេរលេខ ០ នៅក្ដារខៀនបង្ហាញសិស្ស ឲ្យសិស្សមើល, ឲ្យសិស្សសរសេរនៅក្ដារខៀន ហើយនឹងនៅក្ដារឆ្នួន លើកឲ្យគ្រូមើលពិនិត្យឲ្យ ត្រឹមត្រូវ ។ (លេខក្រោយៗមកទៀតក៏ត្រូវធ្វើដូច របៀបនេះដែរ) ។

៣– គ្រូសួរឲ្យសិស្សគិត.– ឯងអានមួកឬទេ? (គ្មាន ឬសូន្យ)– ឯងមានរទេះឡាន ឬរទេះកង់ឬទេ? (គ្មាន ឬ សូន្យ) ។ល។

ចំនួន ១.– ១– គ្រូកាន់បង្គើះ ១ ហើយប្រាប់សិស្សថា នេះ បង្គើះ (១) ។

២– គូសគំនូសបង្គើះ ១ នៅក្ដារខៀន ។

៣– គ្រូសរសេរលេខ ១ នៅក្រោមគំនូស (ធ្វើដូចជា លេខ ០)

៤.– គ្រូសួរឲ្យសិស្សគិត.– ឯងមានក្បាលប៉ុន្មាន? មានមាត់ប៉ុន្មាន? មានច្រមុះប៉ុន្មាន? ...ល...។

៥.– គ្រូសួរឲ្យសិស្សបង្ហាញ.– ចូរឯងបង្ហាញតុមួយ-ទូមួយ-កៅអីមួយ...ល... ។

ចំនួន ២. ១– គ្រូកាន់បង្គើះ ១ នៅដៃស្ដាំ ហើយ ១ ទៀត នៅដៃ ឆ្វេង រួចប្រមូលបង្គើះទាំង ២ នៅក្នុងដៃ តែម្ខាង ហើយប្រាប់សិស្សថាៈ នេះបង្គើះ២–

២– គ្រូគូសគំនូសបង្កើះ ២ នៅក្ដារខៀន ហើយត្រា លេខ ២ ពីក្រោម (ធ្វើដូចជាលេខ ១) ។

៣– គ្រូសួរឲ្យសិស្សគិត – ឯងមានដៃ, ជើង, ភ្នែក, ត្រចៀក, ប៉ុន្មាន? ក្នុងថ្នាក់យើងមានក្ដារខៀន ប៉ុន្មាន....ល....។

ចំនួន ៣.– ១– គ្រូបង្ហាញបង្កើះម្ដង ១ ៗ គប់ ៣ ហើយទើប ប្រាប់សិស្សថាៈ នេះបង្កើះ ៣ ។

២– គ្រូគូសគំនូស ៣ ហើយត្រាលេខ ៣ ពីក្រោម (ធ្វើដូចជាលេខ ២) ។

៣– គ្រូសួរសិស្សឲ្យគិត.– (គ្រូគោះតុ ៣ ដង) ឯង ឮស្គរប៉ុន្មានដង? (គ្រូឲ្យលុយ ៣ សេនទៅសិស្ស) ឯងមានលុយប៉ុន្មានសេន? មុមបង្ក្រានមានប៉ុន្មាន ចូរឯងដើរ ៣ ជំហាន...ល...។

ចំនួន ៤.– ១– គ្រូបង្ហាញបង្កើះម្ដង ២ ៗ ប្រាប់សិស្សថា នេះ បង្កើះ ៤ ។

២– បង្រៀនដូចលេខមុន ៗ ។

៣– គ្រូសួរសិស្សឲ្យគិត.– តុនេះមានកូនសិស្សប៉ុន្មាននាក់? (បង្គួលតុណាដែលមានសិស្សអង្គុយ៤នាក់)។ គោ, ក្របី, សេះ, ដំរី, ឆ្កែ, ជ្រូក,... សត្វអស់នេះមួយៗ មានជើងប៉ុន្មាន?..ល..។

ចំនួន ៥-៦.៧-៨.៩ = បង្រៀនដូចលេខមុនៗ

គ្រូសួរឲ្យសិស្សគិត.– ឯងមានម្រាមដៃប៉ុន្មាន? ម្រាមជើងប៉ុន្មាន? (ឲ្យបង្កើះ ២០ ទៅសិស្សម្នាក់ឲ្យវាបែកជា ៤ បាច់) តើ ១ បាច់មានបង្កើះប៉ុន្មាន...ល...។

៤– បង្រៀនគិតរកចំនួននឹងប្រាជ្ញា (មតិសំខ្យា) គ្រូហោទថា តុ ៣ បើថែមតុ ២ ទៀតត្រូវជាតុប៉ុន្មាន? (ឆ្លើយមាត់ទទេ) ។

បើដក ២ ពី ៣ ចេញ តើនៅសល់ប៉ុន្មាន? គ្រូមានខ្មៅដៃ ៥ បើបែកឲ្យសិស្សអស់ ៣ តើនៅសល់ខ្មៅដៃប៉ុន្មានទៀត?

កុមារដ្ឋាន

រង្វាស់រង្វាល់

អំពីម៉ែត្រ

ត្រូវយកម៉ែត្រគ្រប់យ៉ាងបើរកបាន គឺៈម៉ែត្របត់ ៥ ផ្នត់ ឬ ១០ ផ្នត់ ធ្វើនឹងឈើឬស្ពាន់ សំរាប់វាស់ ទទឹង បណ្ដោយ កំពស់ សារពើគ្រប់ជំពូក ម៉ែត្រឈើត្រង់ ឬម៉ែត្របន្ទាត់ សំរាប់វាស់សំ-ពត់ផ្សេងៗ ម៉ែត្រសំពត់សំរាប់វាស់ទំហំខ្លួន បណ្ដោយខ្លួននឹងដៃ ដែលជាងកាត់ខោអាវប្រើសព្វថ្ងៃនេះ ។

ឯម៉ែត្រទាំងអស់នេះមានរាងនឹងទំហំខុសអំពីគ្នា ប៉ុន្តែបណ្ដោយ ប្រវែងគ្នាទាំងអស់ ហេតុនេះបានជាហៅថាម៉ែត្រដូចគ្នា ។

ហេតុដូចម្ដេចបានជាគេធ្វើម៉ែត្រច្រើនបែបយ៉ាងនេះ ដើម្បីឲ្យងាយវាស់ ព្រោះរូបរបស់ដែលគេវាស់នោះផ្សេងៗពីគ្នាដែរ ។

ក — ការពិនិត្យមើលរង្វាស់ ម៉ែត្រ (ម៉ែត្រឈើបត់ឬត្រង់)

១ — គ្រូបង្ហាញម៉ែត្រ ហើយប្រាប់សិស្សថានេះគឺៈ រង្វាស់ ឈ្មោះថាៈ ម៉ែត្រ ។

ឲ្យសិស្សកាន់ហើយពិនិត្យ ប្រវែង, ទំហំ, រាង, ពណ៌, លេខ, ទម្ងន់, ជាតិឈើ.....)

២– គ្រូសរសេរពាក្យ "ម៉ែត្រ" នៅក្ដារខៀន (សរសេរគ្រប់តួអក្សរ និងសរសេរកាត់ "ម") ហើយឲ្យសិស្សមើល។

៣– គ្រូសួរសិស្សឲ្យរករបស់អ្វី ណាមួយនៅក្នុងកន្លែងរៀន ដែលមានបណ្ដោយ ឬ ទទឹង ឬ កំពស់ ចំនួនប្រវែង១ ម៉ែត្រ (ឧទាហរណ៍ ទទឹងក្ដារខៀន, ទទឹងតុគ្រូ, ទទឹងទ្វារ....ល....។)

៤– គ្រូហៅសិស្សច្រើនរូបម្នាក់ម្ដង ឲ្យទៅគូសបន្ទាត់ប្រវែង ១ ម៉ែត្រ នៅក្ដារខៀន ។ រួចសិស្សយកម៉ែត្រទៅវាស់ តើសិស្សណាបានគូសត្រឹមត្រូវ ១ ម៉ែត្រ ។

ខ– វិធីវាស់ប្រវែងរបស់ផ្សេងៗដោយស្មាន និងវិធីវាស់បញ្ជាក់នឹងម៉ែត្រ

១– គ្រូប្រាប់សិស្សឲ្យស្មាន តើកន្លែងរៀនមានបណ្ដោយប្រវែងប៉ុន្មានម៉ែត្រ ។

២– សិស្សស្មានហើយ ត្រាពាក្យឆ្លើយនៅក្ដារធ្នួនរៀងខ្លួន។

៣– គ្រូត្រូវតាមមើល បើឃើញសិស្សណាឆ្លើយស្មានខុស ច្រើនពីសិស្សដទៃ ឲ្យសិស្សនោះយកម៉ែត្រទៅវាស់ បណ្ដោយកន្លែងរៀន ដើម្បីឲ្យសិស្សនោះដឹងថា វាឆ្លើយខុស ។

(ក្នុងពិធីវាស់នេះ គ្រូត្រូវបង្ហាញសិស្សឲ្យបានឃើញ ច្បាស់គ្រប់គ្នា ពីរបៀបកាន់ម៉ែត្រវាស់ឲ្យត្រឹមត្រូវ) ។

៤- រកប្រវែងរបស់ផ្សេងៗ ឲ្យសិស្សស្មានឆ្លើយ ហើយឲ្យ បានវាស់ឲ្យច្រើនដង ។

ង — ការហាត់នៅក្ដារឆ្នួនឬនៅកូនសៀវភៅ

គ្រូឲ្យបំណោទមួយយ៉ាងខ្លី (បំណោទនេះមិនបាច់សរសេរនៅក្ដារខៀនទេ បើឲ្យសិស្សធ្វើនៅក្ដារឆ្នួន) ដែលមានលេខបូកឬសង ឬគុណឬចែក គឺលេខណាដែលសិស្សបានរៀនរួចហើយ ។ ឯសិស្ស គ្រាន់តែតាលេខឆ្លើយនៅលើក្ដារឆ្នួន ហើយលើកជូនគ្រូពិនិត្យ ។

អាទិកដ្ឋាន

វត្ថុស្វាធ្យាយន៍

អង្គកាយមនុស្ស (បំណែកខ្លួន)

ពីមុន គេបានពន្យល់ពីប្រយោជន៍នឹងរបៀបបង្រៀនវិត្ថុស្ងា-ធ្យាយន៍រួចហើយ សូមលោកគ្រូមើលក្នុងកិច្ចសិក្សាពីឆ្នាំមុនបុះ ។

មេរៀនទី ១.— ការពិនិត្យឲ្យសិស្សម្នាក់ឈរនៅមុខសិស្សឯទៀត ហើយចង្អុលបង្ហាញសិស្សអំពីបំណែកនិមួយ ៗ នៃខ្លួនមនុស្ស ប្រាប់ថានេះក្បាល នេះដងខ្លួន នេះដៃ (អវិយវៈលើ) នេះជើង (អវិយវៈក្រោម) ។ បង្គាប់សិស្សពីរនាក់ឲ្យមកឈរនៅមុខសិស្សទាំងពួង ហើយសួរឲ្យពិនិត្យថាវាដូចគ្នាឬទេ អំពីអង្គកាយ អំពីកំពស់-ទំហំ-រូបរាង-មុខមាត់-បែបភាព ។ ឲ្យសិស្សវាស់ទំហំក្បាល ទំហំដងខ្លួន ប្រវែងដៃជើងគ្នាវាមើល ។

ពាក្យសួរ.— ខ្លួនមនុស្សមានប៉ុន្មានបំណែក ។ អ្វីខ្លះ ។ ក្បាលយ៉ាងដូចម្ដេច ។ នៅលើក្បាលមានអ្វី ។ ដៃនៅឯណា ។ ដៃជាប់នឹងក្បាលនឹងអ្វី ។ គេលើកដៃបានឬទេ ។ ជើងនៅឯណា ។ ជើងសំរាប់ប្រើធ្វើអ្វី ។

មេរៀន.— ខ្លួនមនុស្សមានបីបំណែក គឺ ក្បាល-ដៃ-ជើង ។ ក្បាលមូល មានសក់ដុះជិត ។ មានដៃពីរសំរាប់ចាប់កាន់ នឹងជើងពីរសំរាប់ដើរ ។

មេរៀនទី ២ .— ការពិនិត្យហើយពិចារណា ឲ្យសិស្សស្ទាបក្បាលវាឲ្យដឹងថាមានរោម (រោមដូចដែលវាបានឃើញហើយ) លលាដ៍ក្បាលរឹងអាចឲ្យដុះសក់ ដូចជាផែនដីអាចឲ្យដុះស្មៅ ។ ឲ្យបត់ដៃ-លាតដៃ-លើកដៃ ឲ្យគន់មើលសន្លាក់នឹងម្រាម ។ ឲ្យមើលមុខគ្នកនវា តើមានអ្វីខ្លះ ភ្នែក, ច្រមុះ, ត្រចៀក, មាត់ ។ ឲ្យលើកជើង-សណ្ដូក-បត់ជើង ឲ្យក្រោកឈរ ដើរ-រត់ ។ ដងខ្លួនដូចអ្វី កំរើកបានឬទេ ឲ្យសិស្សពត់ខ្លួនទៅស្ដាំទៅឆ្វេង ។

ពាក្យសួរ .— លលាដ៍ក្បាលដូចអ្វី ។ មានអ្វីលើលលាដ៍ក្បាល ។ មុខនៅឯណា ។ល។

មេខន្ទេញ .— លលាដ៍ក្បាលរឹង មានសក់ដុះពេញ ។ ដងខ្លួនដូចជាសសរ ប៉ុន្តែមិនរឹងស្កកទេ ។ លើដងខ្លួន ខាងមុខមានទ្រូងនឹងពោះ ខាងក្រោយមានខ្នង ។ ដៃជាប់ទៅនឹងខ្លួនខាងលើ ជើងជាប់ទៅដងខ្លួនខាងក្រោម ។ កំរើកដៃនឹងជើងបានងាយជាងកំរើកក្បាលហើយនឹងខ្លួន ។

វិធីបង្ការរោគ

វិធីបង្ការរោគជាក្បួនដែលបង្ហាញឲ្យជនទាំងឡាយ ប្រតិបត្តិ

តាមដើម្បីការពារខ្លួននឹងជម្ងឺឆ្លងដូចជាកមរមាស់ – អុត – កញ្ជ្រិល ឈឺភ្នែកជាដើម ។ អ្នកណាទៅបះពាល់នឹងមនុស្សមានជម្ងឺឆ្លង អ្នកនោះនឹងមានជម្ងឺដូចគេដែរ លើកតែជនណាចេះការពារខ្លួនដោយហ្មត់ចត់ណាស់ ទើបចៀសវាងជម្ងឺឆ្លងនោះ ន ។ កិច្ចដែលត្រូវធ្វើដើម្បីចៀសវាងជម្ងឺឆ្លងបាន គឺការសំអាតជាធំបំផុត រួចចាក់ថ្នាំបង្ការរោគ ត្រូវសំអាតខ្លួន – សំលៀកបំពាក់ – ចំណីអាហារនឹងទឹកផឹក ។ គេឃើញជារឿយៗ ក្នុងវង្សត្រកូលមួយ ឪពុក – ម្តាយ – កូនទាំងអស់កើតកមរមាស់ឬឈឺភ្នែក ។ ហេតុអ្វីបានជាមនុស្សទាំងអស់នេះមានជម្ងឺដូចគ្នា ។ គឺពីព្រោះវាបះពាល់ផ្ទាល់គ្នា ហើយមិនចេះការពារខ្លួននឹងជម្ងឺឆ្លងនេះ ។ ដូច្នេះត្រូវរៀនឲ្យចេះវិធីបង្ការរោគ ។

មេរៀនទី ១ – ការសំអាតខ្លួន

ចូលអ្នកងូតទឹកឲ្យបានច្រើនដងមួយថ្ងៃ ដោយហោចណាស់ឲ្យបានពីរដង គឺព្រឹក – ល្ងាច ។ កុំងូតតែទឹកទទេ ត្រូវដុសសាប៊ូឲ្យសព្វខ្លួនទាំងអស់ ហើយយកកន្សែងដុសឈ្លីលើសាប៊ូនោះ រួចស្រោចទឹកលាងខ្លួនឲ្យជ្រះចេញ ហើយយកកន្សែងស្ងួតជូតខ្លួនឲ្យជ្រះចេញទៀត ។

ការពិនិត្យបញ្ចប់ — សូមលោកគ្រូពិនិត្យសិស្សរាល់ពេលមុនចូលរៀន តើវាបានធ្វើតាមសេចក្ដីរៀនឬទេ បើឃើញសិស្សណាមានក្អែលឬប្រឡាក់ដៃនឹងធូលី ត្រូវឲ្យត្រឡប់ទៅងូតទឹកឬលាងដៃវិញ ។

មេរៀនទី២ — ការសំអាតសម្លៀកបំពាក់-សុំធ្វើដូចអាទិត្យមុន

បរិច្ឆេទឋាន

វិត្តស្វាធ្យាយន៍

អាទិត្យទី១ — អំពីខ្លួនមនុស្ស

ហៅសិស្សម្នាក់មកឲ្យដោះអាវចេញ ហើយឈរនៅមុខសិស្សឯទៀតទាំងអស់ រួចឲ្យសង្កេតមើលរូបកាយយើង ខ្លួនយើងមាន ៣ បំណែក ក្បាលនៅខាងលើ ឯខ្លួននៅកណ្ដាល នឹងអវយវៈ (ដៃ-ជើង ។ ពិនិត្យមើលរាងក្បាលប្រៀបនឹងក្បាលគូកនវា គេឃើញមានអ្វីខ្លះនៅខាងមុខ ខាងលើ ខាងក្រោយ ក្បាលភ្ជាប់ទៅខ្លួននឹងអ្វី ។ ពិនិត្យមើលដៃជើង បំណែកនៃដៃជើង ធ្វើមគ្នាមើលដោយប្រវែង ដោយទំហំ ហើយឲ្យសំគាល់អំពីដៃជើងបត់នឹងកំរើក

បុះឡើងបានដោយសារអ្វី (សន្លាក់) ។ ពិនិត្យឆ្អឹងខ្នង បំណែកខាងលើ (ទ្រូង) ខាងក្រោយ (ខ្នង) ខាងក្រោម (ពោះ) ស្មា (ភ្ជាប់ដៃ) អវយវក្រោម ជាប់ទៅខ្នងនឹងត្រគាក– សុំមើល ហើយបង្រៀនតាមសៀវភៅវត្ថុស្វាធ្យាយន៍សំរាប់បរិប្ចណាដ្ឋានទំព័រ ទី ៣ នឹងទី ៤ មានសេចក្តីសង្ខេបជាស្រេចហើយ ។

២– អដ្ឋិសង្ខលិក ក្បាលនឹងឆ្អឹងខ្នង (បើរកឆ្អឹងឲ្យសិស្ស មើលបានគួរយកមកឲ្យសិស្សមើល ឲ្យប្រីបាប់ខ្នងយើងមើល មាន ខ្លះទន់ជ្រាយ ខ្លះរឹង បំណែកទន់គឺ (សាច់) បំណែករឹងគឺឆ្អឹង ។

ឆ្អឹងក្នុងខ្លួនយើងទាំងអស់ប្រមូលរួមទៅហៅថា (អដ្ឋិសង្ខលិក)។ ពិនិត្យឆ្អឹងក្បាល ។ ៣ ឆ្អឹងនៅឆ្អឹងខ្នង ។ ៤ ឆ្អឹងអវយវៈ សុំ មើលហើយបង្រៀន តាមសៀវភៅទំព័រទី ៥ ទី ៦– ។

៣ – ឆ្អឹងសន្លាក់ឬគណ្ឋិក

ត្រូវរកឆ្អឹងមកឲ្យសិស្សមើលខ្លះ ឬបង្ហាញគំនូរ ពិនិត្យខ្លួន យើងគ្រប់កន្លែង មើលទ្រង់ទ្រាយ ទំហំឆ្អឹងយើងទាំងប៉ុន្មាន ។ឆ្អឹង ខ្លី វែង ។ ពិនិត្យសន្លាក់គ្រប់កន្លែង សន្លាក់ខ្លះកំរើកបានងាយ ខ្លះមិនសូវងាយ ហេតុអ្វី ។

សុំមើលបង្រៀនតាមសៀវភៅទំព័រទី ៨ – ៩ – ១០ – ។

អាទិត្យទី២ – អដ្ឋិសង្ខលិក អវយវ

សុំធ្វើដូចអាទិត្យទី ១ ហើយមើលសេចក្ដីនេះ ក្នុងទំព័រទី ៦ – ៧ – ៨ – ។

វិធីបង្ការរោគ

វិធីហាត់ប្រាណ

ឲ្យសិស្សពិនិត្យមើលរូបរាងកាយអ្នកស្រែចំការ នឹងអ្នកធ្វើការរាជការ តើខុសគ្នាយ៉ាងណា ដោយសារអ្វី ។ បើដូច្នេះត្រូវធ្វើដូចម្ដេចឲ្យបានរូបកាយជាត់ធំមាំមួន ។ ត្រូវហាត់ប្រាណនៅទីណា ។ នៅនៅពេលណា ។ ក្នុងពេលហាតប្រាណ មិនត្រូវធ្វើរាយមាយឲ្យសោះ ។ ត្រូវខំប្រឹងប្រែងឲ្យមាំមួន ទើបបានរូបកាយនោះសមល្អហើយជម្ងឺរោគាក៏មិនអាចនឹងបៀតបៀនបានផង ។ ម្យ៉ាងទៀតត្រូវហាត់ដើរក្នុង ១ ថ្ងៃឲ្យបាន ២ ម៉ោង ដេកពីព្រលប់ ក្រោកពីព្រលឹម ឲ្យខ្យល់អាកាសចូលក្នុងដំណេកឲ្យបរិបូណ៌ ។

ជំពូកទី ២ ការសំអាតខ្លួន

មេរៀនលេខ ១

ក- នៅលើស្បែកយើងមានអ្វី ។ រន្ធនោះប្រយោជន៍យ៉ាងណាខ្លះ ។ ញើសមានជាតិហើយក្លិនដូចម្ដេច ។ បើកាលណាញើសចេញមិនរួចពីក្នុងខ្លួនមកតើនឹងបណ្ដាលយ៉ាងណាទៅ ។ បើចង់ឲ្យញើសចេញបានស្រួលត្រូវធ្វើដូចម្ដេច ។ មនុស្សដែលខ្ជិលសំអាតខ្លួនមានរូបកាយយ៉ាងណា ។ កមរមាស់ ដំបៅដា កើតមកតែពីសេចក្ដីស្មោកគ្រោក ។

១- ការដុសលាងខ្លួនប្រាណ.- នឹងទឹកទទេមិនបានគ្រប់គ្រាន់ទេ ត្រូវប្រើសាប៊ូផងទើបបានស្អាតល្អ ។ មួយថ្ងៃអ្នកត្រូវលាងសាប៊ូប៉ុន្មានដង ។ ជារឿយៗ មុនហើយនឹងក្រោយពេលបាយជាដើម ពីព្រោះអ្វីបានជាគេត្រូវលប់លាងខ្លួននឹងដៃជើងវេលាយប់មុនចូលដេក ។ (ប្រយោជន៍ឲ្យដេកបានស្រួលស្កប់ស្កល់) ក្រចកត្រូវកាត់ឲ្យខ្លី ។ សក់ត្រូវលាងទឹកក្ដៅអ៊ុនៗ ហើយនឹងសាប៊ូ ១ អាទិត្យម្ដង ។

លោកនិតិ

ច្បាប់នេះប្រពៃណាស់ អាចឲ្យយើងដឹងរបៀបរាជការផ្សេងៗ នឹងច្បាប់ទម្លាប់ដែលមានបញ្ញត្តិដល់ពលរដ្ឋទាំងពួង ដែលត្រូវគោរពប្រតិបត្តិតាម ។ ហេតុនេះយើងត្រូវហ្វឹកហ្វឺនសិស្សអំពីច្បាប់ ឬកិច្ចអ្វីដែលងាយ តម្រូវតាមរបៀបសិក្សារាល់ៗ ពីព្រោះប្រទេសយើងសព្វថ្ងៃពុំទាន់មាន លក្ខន្តិកៈ ឲ្យច្បាស់លាស់យ៉ាងណានៅឡើយទេ ម្ល៉ោះហើយច្បាប់បញ្ញត្តិដែលមានពីមុនមក ក៏ផ្លាស់ប្ដូរជាច្រើនដែរ ។ ប៉ុន្តែខាងរបៀបរាជការ យើងត្រូវប្រតិបត្តិតាម "រដ្ឋធម្មនុញ្ញ" គឺជាច្បាប់សំរាប់កម្ពុជរដ្ឋយើងសព្វថ្ងៃនេះ ។

ហេតុនេះវេលានឹងសិក្សាសិស្សអំពីវិជ្ជានេះ យើងត្រូវនិយាយពន្យល់បណ្ដើរ សួរចោទសិស្សបណ្ដើរ ឲ្យសិស្សយល់ហើយចាំប្រាកដ រួចសឹមសរសេរសេចក្ដីសង្ខេប ដាក់ឲ្យសិស្សរៀនតាមធម្មតា ។

សំរាប់ថ្នាក់ទាំង ៤

បរិវេណ - អាទិក - មជ្ឈិម - ឧត្តមដ្ឋាន

អាទិត្យជំនួន – ប្រទេសកម្ពុជា

កម្ពុជា គឺជាផែនដីមួយកន្លែង ក្នុងសកលលោក ជាប្រទេសរបស់ខ្មែរ មានព្រះមហាក្សត្រិយ៍សោយរាជ្យ ។ របៀបរាជការក៏អានគ្រប់គ្រាន់ដូចប្រទេសដទៃដែរ គឺមានរដ្ឋសភា - ក្រុមព្រះរាជអាណាចក្រ - រដ្ឋាភិបាលនឹងតុលាការ ។

រដ្ឋសភាគឺទីប្រជុំ អ្នកតំណាងរាស្ត្រ សំរាប់ប្រឹក្សាច្បាប់ ទំនុកបំរុងឬគ្រប់គ្រងរដ្ឋ ។ ក្រុមព្រះរាជអាណាចក្រត្រូវពិនិត្យនឹងឲ្យយោបល អំពីសេចក្តីព្រាងច្បាប់នឹងសេចក្តីស្នើច្បាប់ ដែលរដ្ឋសភាបានបញ្ចេញមតិយល់ព្រមរួចហើយ ។ រដ្ឋាភិបាលគឺគណៈរដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះមហាក្សត្រិយ៍ គឺមន្ត្រីទំនុកបំរុងប្រទេស មានចំនួនយ៉ាងច្រើនត្រឹមដប់ពីររូបរាប់បញ្ចូលទាំងរដ្ឋលេខាធិការផង ។ តុលាការគឺក្រសួងជំរះក្តីស្រង់ចីងការមិនឲ្យល្អៀង ។

សួរបោទ – ប្រទេសកម្ពុជា ៗ ប្រទេសរបស់ជាតិណា ។ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ព្រះនាមអ្វី ។ កម្ពុជរដ្ឋសព្វថ្ងៃនឹងពីដើម ខុសគ្នាយ៉ាងណាខ្លះ ។ (មានរបៀបរាជការគ្រប់គ្រាន់ដូចប្រទេសដទៃ)។ របៀបរាជការអ្វីខ្លះដែលអ្នកស្គាល់ ។ រដ្ឋសភាសម្រាប់ធ្វើអ្វី ។ ល។

មេរៀនបន្ថែម – ប្រទេសកម្ពុជា ជាប្រជាជាតិមួយក្នុងសកលលោក មានព្រះមហាក្សត្រិយ៍សោយរាជ្យ ។ ឯរបៀបរាជការក៏មានគ្រប់គ្រាន់ពេញលេញដូចប្រទេសដទៃដែរ មានរដ្ឋសភា–ក្រុមព្រះរាជអាណាចក្ររដ្ឋាភិបាលនឹងតុលាការ ។

អាទិត្យក្រោយ – អំពីភូមិនឹងឃុំ

តំបន់ណាដែលមានប្រជុំផ្ទះលំនៅច្រើនហៅថាភូមិ ដីដែលគេសង់ផ្ទះនៅក៏ហៅថាភូមិដែរ គឺដីភូមិ ។ ភាពដីនៅប្រទេសនិមួយ ៗ មិនមែនទ្រង់ទ្រាយរាបស្មើដូចគ្នាទេ ទីណាខ្ពស់ ទឹកមិនលិច គេនាំគ្នាកភូមិសង់ផ្ទះនៅ ភូមិណាធំ ៗ ហើយមានផ្លូវកាត់គ្នាទៅវិញទៅមកបានដោយងាយ ភូមិនោះមានមនុស្សច្រើន ឈ្មោះភូមិ មិនមែនរាជការឲ្យឈ្មោះទេ គឺអ្នកដែលកសាងភូមិឲ្យឈ្មោះ ជួនកាលគេឲ្យឈ្មោះតាមឈ្មោះមនុស្សក៏មាន ជួនកាលឈ្មោះតាមរុក្ខជាតិដែលដុះនៅទីនោះក៏មាន ។

ភូមិរួមគ្នាពីរឬបីឡើងទៅបានជាឃុំមួយ មានមន្ត្រីម្នាក់នាយកត្រួតត្រា ហៅថាមេឃុំ ។ នៅក្រុងភ្នំពេញ គេបែកឃុំជាសង្កាត់ ៗ

១.ភ្នាក់ងារនឹងផ្លូវឈ្មោះឃុំលេខ១ពីដើម គេហៅថាសង្កាត់លេខ១ ទៅវិញ មេឃុំក៏ប្រែហៅថាមេសង្កាត់វិញដែរ ។

មេឃុំមានស្មៀននឹងជំទប់ជួយធ្វើការ ការពន្ធដារពីរាស្ត្រតាមច្បាប់បញ្ញត្តិ ។ មេឃុំជាអាណាព្យាបាលលើឃុំ ជួយទំនុកបំរុងរាស្ត្រឲ្យបានសន្តិសុខ ។

សួរដេញ.— អ្នកនៅភូមិណា ។ ពីព្រោះអ្វីបានជាគេហៅឈ្មោះភូមិអ្នកយ៉ាងដូច្នេះ ។ ភូមិអ្នកតូចឬធំ ។ មាតមនុស្សនៅប្រហែលប៉ុន្មាននាក់ ។ ពីព្រោះអ្វីបានជាគេកសាងភូមិអ្នកនៅទីនោះ។ អ្នកណាដែលត្រួតត្រាលើភូមិអ្នក ។ យ៉ាងដូចម្ដេចដែលហៅថាឃុំ ។ មេឃុំធ្វើអ្វីខ្លះ ។ល។

មេរៀនសង្ខេប.— ភូមិគឺតំបន់ដែលមានប្រជុំផ្ទះលំនៅច្រើន ភូមិណាធំទូលាយ មានផ្លូវកាត់ត្រូវទៅវិញទៅមកបានដោយងាយ ភូមិនោះមានមនុស្សនៅច្រើនជាងគេ ។

ឃុំគឺទីប្រជុំភូមិច្រើនឬតិចតាមបញ្ញត្តិរាជការរដ្ឋបាល នាទីក្នុងអំណាចមេឃុំម្នាក់ ។ មេឃុំជាអាណាព្យាបាលលើឃុំ ការពាររាស្ត្រឲ្យបានសន្តិសុខ មានស្មៀននឹងជំទប់ជួយធ្វើការ ទារពន្ធដារពីរាស្ត្រតាមច្បាប់បញ្ញត្តិ ។

បរិច្ឆណាដ្ឋាន

មេសូត្រតមាត់

ការរបរ

ឯការរបរគ្រប់ទាំងអស់ នេះជាអម្រែស់ប្រសើរក្រៃ
អាចឲ្យប្រយោជន៍យើងរាល់ថ្ងៃ ហើយមានដំឡៃលើកមុខផង ។
ដូចជាអ្នកលក់ស្បៀងអាហារ ដាក់រានក្នុងផ្សារនោះបំណង
យកផលប្រយោជន៍ពីជនផង ដែលនើរតឹកកងមកទិញឆ្លូវ ។
យកទៅអាស្រ័យកែរស្រែកឃ្លាន ប្រាក់មានគ្មានស្តាយឋាយបង្ហូរ
នេះហើយរបរការលក់ដូរ សម្បូរណ៍សម្បត្តិទ្រព្យរាប់សែន ។

សព្ទពន្យល់ – ប្រសើរក្រៃ = ល្អពេក ។ – ដំឡៃលើកមុខ – លើកដំកើងឲ្យថ្កុំថ្កើង ។ – ស្បៀងអាហារ – ម្ហូបចំណី ។ – ផលប្រយោជន៍ – ប្រាក់កាស ដែលបានអំពីមុខការរបរ ។ – ជន = មនុស្ស ។ – តឹកកង = ស្សូរសន្ធឹកមនុស្ស ។ – សម្បូរណ៍សម្បត្តិទ្រព្យ – ទ្រព្យសម្បត្តិច្រើន ។ – អម្រែស់ = របរ, មុខការរបរ ។

អាទិកដ្ឋាន

អង្គសន្និកាក

អង្គីសង្ហលិកកំប្រជុំ ផ្អឹងតូចផ្អឹងធំក្នុងខ្លួនយើង
ផងខ្លួនហើយនឹងក្បាល ដៃ-ជើង ត្រូវយើងឲ្យហៅអវិយវៈ ។

ក្បាលមានឆ្អឹងច្រើនផ្គុំដោយឡែក បែកផ្សេងពីគ្នាតាមរបៈ
គឺឆ្អឹងលលាដ៍ឆ្អឹងមុខៈ ជាប់នៅអត្តភាពនេះឯង ។
ឆ្អឹងលលាដ៍ក្បាលសំប៉ែតកោង ប្រពោងបង្ហាំគ្នារណែង
ជិតដូចដំណាប់ក្បាលអណ្ដែង សណ្ឋានទ្រវែងពងក្រពើ ។

សព្ទពន្យល់ – អដ្ឋិសង្ខលិក = គ្រោងឆ្អឹង ។ – អវយវៈ = ខ្លួនប្រាណ ។ – ដោយឡែក = ដោយប៉ែកផ្សេង ឬ ដោយខ្លួនផ្សេង ។ – មុខៈ = គឺមុខមនុស្ស ដែលមាន វិសជ្ជនីយ(ះ) ក្នុងទីនេះ ដើម្បីឲ្យត្រូវសម្ផស្សនឹងពាក្យ របៈ ប៉ុណ្ណោះទេ ។ – អត្តភាព = ភាវៈរបស់ខ្លួន ។ – រណែង = ពាក្យសំរាប់និយាយបផ្សំនឹងពាក្យ រណោង គឺពេញពាស ។ – ដំណាប់ក្បាលអណ្ដែង = រណ្ដៅ, រន្ធ ដែលកើតពីជាប់ សណ្ឋានដូចក្បាលត្រីអណ្ដែង ។ – របៈ = ឆ្ងាយ-ជិត-ខ្ពស់-ទាប វែង-ខ្លី ។

មជ្ឈិមដ្ឋានទី ១

សាលារៀនល្អ

សាលារៀនល្អ សាងពីឥដ្ឋ-ថ្ម កជាផ្ទះធំ ដំបូលប្រក់ក្បឿង ខ្ពង់លើជាងព្រំ ជញ្ជាំងបាំងហ៊ុម ទ្វារធំទូលាយ ។ បង្អួចលាបថ្មី ពណ៌បៃតងខ្ចី រស្មីពណ្ណរាយ សង់នៅកណ្ដាល ទីទួលទូលាយ ខ្ពស់ខ្ពង់ទ្រង់ទ្រាយ ផ្ទៃដីរាបស្មើ ។ របស់មានគ្រប់ តាំងក្នុងបន្ទប់ សំរាប់ទុកប្រើ នៅក្នុងសាលា ជើងម៉ាតុឈើ ស្រឡៅជាងធ្វើ ខាត់ភ្លឺរលោង ។ មានផែនទីគូរ រូបភាពគំនូរ បងព្យួររយោង សំពោកតាមផ្ទាំង ជញ្ជាំងព្រាតព្រោង បើសិស្សណាងោង គ្រូយោងដោះមក ហើយគ្រូចង្អុល និយាយពន្យល់ ឲ្យសិស្សចាំយក បាប់ពីព្រឹក្សា សីលាថ្មមក ទោះសិស្សឲ្យរក ពេបរៀងបានរៀន

សព្ទពន្យល់ – សាង = ធ្វើឲ្យកើតឡើង ។ – ក = តាំងផ្ដើមធ្វើ ។ – ព្រំ = ប្លុកបាយអក្លិតកន្ទែងប្រទល់ក្បឿង ។ – បាំងហ៊ុម = បាំងព័ទ្ធជុំវិញ ។ – រស្មី = ពន្លឺចាំងព្រាក ។ – ពណ្ណរាយ = ភ្លឺល្អ ។ – រូបភាព = រូបគំនូរ ។ – ព្រឹក្សា = ឈើ។ សិលា = ថ្ម ។ – ផ្ទៃដី = ដីមួយផ្ទាំង ឬ ផ្ទាំងដី ។

មជ្ឈិមដ្ឋានទី ២ – ឧត្តមដ្ឋាន

មនុស្សជាន់ដើម

ជាតិមនុស្សជាន់ដើម និស្ស័យចិត្តថ្លើម ផ្លកគ្នាទីទៃ នៅដោយរុងភ្នំ ធំៈ ក្នុងព្រៃ ឥតមាន **វិន័យ** និងច្បាប់ទម្លាប់ ។ កាយអាក្រាតផ្លាំង ខ្លះបានបិទបាំង ដោយគ្រឿងមិនជាប់ ខ្ទួសស្លឹកឈើខ្ទប គ្រប់ធ្វើទ្រនាប់ កាយសោតមិនសព្វ ទ្រាប់តែកេរ្តិ៍ខ្មាស់ ។

សម័យឥឡូវ មនុស្សដឹងខុសត្រូវ ស្គាល់ផ្លូវល្អច្បាស់ ស្គាល់ច្បាប់ទម្លាប់ ចេះរាប់អានសាស្ន ចេះផ្លូវប្រែផ្លាស់ មិនខ្មាស់មុខជាតិ ។ មានវិទ្យាល័យ សិក្សាសម័យ ថ្មីនាំមារយាទ ទៅរុងរឿង ដំកើងស្ទួយជាតិ ទើបក្លាយខ្លួនឃ្លាត ពីការល្ងង់ខ្លៅ ។

សព្ទពន្យល់ – និស្ស័យ = ទម្លាប់ ។ – វិន័យ = ការដឹកនាំទៅរកផ្លូវល្អ ។ កាយអាក្រាត – មិនស្លៀកសំពត់ ។ អក្រាតផ្លាំង = ស្រាតផ្លាំង – ខ្ទប = ផ្តោបឬប៉ះ ជាការបិទដោយអន្លើ ៗ ។ – សាស្ន = កាន់សាសនា មរតកសាស្នដើម ។ – វិទ្យាល័យ មន្ទីរសិក្សា ។ – រុងរឿង = ល្អប្រពៃ ។ –